

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДУУДЭЙ,
БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 137 (8066) | 1950 оной июлин 8, суббото | Сэн 20 мүнүгэн

Үбнэ тэжээл бэлэдхэлгэ— шухалын шухала зорилго

Республикын колхозуудта үбнэ тэжээл үйлдэрилгын ехэ дутагдал хадаа нитын адуу малай тоо толгойн ургалтада ба тэднэй ашаг шэмье дээшлүүлгэдэ гол хаад түбэг ушаруулан ябадалай нэгэн болоно гэж ВКП(б)-гэй Обкомой хоёрдох пленум тэмдэглээн байна. Республикын олон колхозууд, илангаяа Курумканай, Баргажанай, Зэдын, Хэжэнгын, Түнхэнэй, Иволгын, Сэлэнгын, Заиграйн ба бусад аймагуудай колхозууд үхэр малаа үбнэ тэжээлгэ гүйсэд хангагуйн эсэстэ эхэ малуудаа хубайруулжа, мал хороожо, мүн худөө ажахын малнуудай ашаг шэмье доошоон оруулжа, хэдэн жэлэй турша соо малжаалаа ехэ лохиолдо оруула.

Хэды тинмэ байбашье, республикын худөө ажахын Министерств, ВКП(б)-гэй олон айкомууд ба аймгүйдэжэ колхозууд, МТС-үүд болон колхозуудай хүтэлбэрлэгшэдэ нитын малажада тэжээлэй бата бхи база байгуула хэрэгтэ хангаала хүсэд табиядагуй ябадалаа үргэлжлүүлээр ба мүнөөшье жэлдэ нэгэ жэлэй, олонжэлэй, тэршэлэн тэжээлэй бусад культурануудай тарилгы унжагайруулан, тарилгын хойнохоо харууналга муугаар эмхидхэн, үбнэ хуряалгада хангалтагуйгөөр бэлэдхэн байна гэж ВКП(б)-гэй Обкомой пленум тэмдэглэнэ.

Тинхэ зуураа, ВКП(б)-гэй Обкомой II пленум болбол колхозно нитын адуу малые үбнэ тэжээлгэ хангаа хэрэгтэй онсо шухалын ба республикын колхозуудта малажалы саашадаа хүжөөхэ зорилгоуднаа үбнэ тэжээл үйлдэрилгын тон ехэ гээгдэлы шууд саадаха хэрэгтэй байнгын хараадаа абажа. 1950—1951 онуудай үблжэлгын үелэ колхозно нитын адуу малые үбнэ тэжээлгэ гүйсэд хангалга—республикын партийна организационуудай, советскэ ба худөө ажахын органоудай, МТС-үүд болон колхозуудай ажахын-политическэ шухалын шухала зорилго мүн гэжэ тогтооб.

ВКП(б)-гэй Обкомой II пленум хадаа энэ жэлдэ республикын колхоз бүридэ үбнэ тэжээл бэлэдхэхэ гүрэнэй түсбэ заатагуй дүүргэжэ ябадал хангалгынь худөө ажахын Министерств, ВКП(б)-гэй айкомууды, аймгүйдэжэ колхозууды, МТС-үүдэй директорнууды ба колхозуудай правленинууды уялгалба. Тэрэ зорилгоор, колхозуудта бии байгаа бүхэ сабшалангы ба нотагай болон гүрэнэй удашанартай ой модоной соорхойнуудай сабшаламаар бүхэ газарууды гүйсэд ашаглаха, ногоо хоёр дахин сабшахаар тогтоодоон даалгабарине колхоз бүридэ дүүргэхэ, тэршэлэн напшагата тэжээл элбэгээр бэлэдхэхэ, хулна, ожорно болон бусад ногоонуудай сабшалгы эмхидхэхэ шухала.

Орооното культурануудай ургаса хурялгын эхилтэр үбнэ хурялгы, хүрилгэлы гүйсэд дүүргэхэ ба силос даралгы 90 процент болгохоор бодомжолго, колхоз бүридэ үбнэ сабшалгын, силос даралгын 5 хоногой даалгабарине энэ дары хүргэхэ хэрэгтэй. Тэрэ зорилгоор, ажал хэжэ шадыха колхознигууды тэжээл бэлэдхэлгэдэ эгээл олоорнь хабаадуулжа, хүн бүхэнэй үйлдэрилгын нормонууды үлүүлэн дүүргэхэ ябадал туйлаха шухала.

ВКП(б)-гэй Обкомой II пленум хадаа үбнэ хуряалга дээрэ кол-

хозуудай машина эмсэгүүды, мүн МТС-үүдэй тракторна сенокосилканууды гүйсэд ба үндэр бүтээсэтэйгээр ашаглаха, машинаар үбнэ сабшалгын отрядууды саг соонь бүрдүүлжэ, тэднине мэргэжэлтэй кадрнуудаар болон хүдэлмэришэ хүсөөр, үбнэ хуряалгада хэрэгтэй эмсэгүүдээр хангаха ябадалда шухала анхарал табиан байна. Тэршэлэн пленум болбол сабшалангай ба тэжээлэй культурануудай хоронтонтой тэмсэлдэ, мүн тэжээлэй корнеплодуудай, силоснэ культурануудай, тэршэлэн фермэ шадархи участогуудай хартаабхын тарилгы саг соонь ба эрхим шанартайгаар харууналжа ябадал эмхидхэхын республикын худөө ажахын Министерств, ВКП(б)-гэй айкомууды, аймгүйдэжэ колхозуудай правленинууды уялгалба.

Үбнэ хуряалга дээрэ эрхим шанар сахихын зорилгоор, сабшаланга талмайе, бэлэдхэгдэн үбнэ ба дарагдан силосны колхозуудай тарянажалай бригадануудай бригадирнууд ба фермэнүүды даагшад—үдэр бүри, тинхэдэ колхозуудай түрүүлэгшээр 10 хоног соо нэгэ удаа тушаажа абаха гурим колхоз бүридэ байгуулагдаха ёготой.

ВКП(б)-гэй Обкомой пленум болбол үбнэ ногооной ургасы ухэр малда гэхүүлдэг, сабшалан ба бэлэдхэгдэн үбнэ тэжээлы иинш тииншэ үридэг, тэршэлэн тэжээл бэлэдхэлгээр мэдэ хүргэхэдэ угы тоонууды нэмэжэ бэшэдэ хороото ябадалууды дары болуулаха гэнэн эрилтэ худөө ажахын Министерств, ВКП(б)-гэй айкомууд ба аймгүйдэжэ колхозууднаа хэзэн байна. Мүн ВКП(б)-гэй Обкомой II пленумэй тогтоолой ёгоор, колхозуудай правленинууд хадаа хуряалгана ба хүрилгэдэ бүхэ үбнэ хэмжэжэ, шгнүүрынь тодорхойлохо, орошолхо ба бэлэдхэгдэн тэжээлгэ бүгдэлы колхозуудай кладовнигууд (фуражериуудта) актээр тушаажа үгэхэ ба тэрэнэй хойнохоо шанга харуула эмхидхэхэ ёготой.

Ухэр малда үбнэ тэжээл бэлэдхэхэ түсбэ колхоз бүридэ заатагуй дүүргэжэ, малажалда тэжээлэй бата бхи база байгуулын тулала колхознигуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй дунда социалистическэ мурсысөө бүри үргэнөөр эмхидхэхэ, политическониингын хүдэлмэрине үндэр дээдэ хэмжэндэ табила, түрүүшүүды урмашуулаха хэмжээнүүды бэлдүүлхэ шухала.

Республикын партийна, советскэ, худөө ажахын органоудай, колхозууд ба МТС-үүдэй хүтэлбэрлэгшэдэй зорилго хадаа ВКП(б)-гэй Обкомой пленумэй тогтоолы хэлбэрлэгшэ гүйгөөр бэлдүүлхэ ябадал болоно. Тинхын тулада, үбнэ хуряалга болон силос даралгы энэ гэнээр хаа хаанагуй үргэнөөр ябуулха, түрүүшын үдэрнөө эхилдэ сабшалан дээрэ колхознигуудай, МТС-үүдэй хүдэлмэрилэгшэдэй ажалы зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэй.

Партийн Обкомой II пленумэй тогтоолой эрилтын ёгоор, үбнэ тэжээл бэлэдхэлгы саг соонь үнэгэжэ, колхозно нитын ашаг шэмэтэ малажалы хүжөөхэ гурбан жэлэй ба адуу мориды хүжөөхэ 2 жэлэй түсбэ амжалтатгайгаар дүүргэхэ гэшэз республикын партийна, советскэ, худөө ажахын органоудай, колхозуудай, МТС-үүдэй эгээл нангин, эгээл харюусалгатай зорилго мүн.

Олон хүүгэдтэй эхэнүүды шагналга

БМАССР-эй Верховно Советэй Президиум болбол СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй 1944 оной августын 18-най Указай үндэһөөр, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй үмэнһөө Зэдын, Иволгын, Прибайкальска, Баргажанай аймагуудай олон хүүгэдтэй эхэнүүды «Эхын алдар» гэжэ орденууд ба «Эхын медаль» гэжэ медальнуудаар шагнаба.

«Эхын алдар» гэжэ нэгдэхэ зэргын орденуор 2 хүн, «Эхын алдар» гэжэ хоёрдох зэргын орденуор 2 хүн, «Эхын алдар» гэжэ

гурбадахы зэргын орденуор 13 хүн, «Эхын медаль» гэжэ нэгдэхэ зэргын медальер 22 хүн, «Эхын медаль» гэжэ хоёрдох зэргын медальер 28 хүн шагнагдаба.

Шагнагдашад дунда юһэн хүүгэды түрэн ба хүмүүжүүлэн Прибайкальска аймагай Селенгинскэ шпалозаводой гэрэй эзэн эхэнэр А. И. Обухова, Зэдын аймагай Енхор тосхоной гэрэй эзэн эхэнэр Ф. С. Хайдукова, зургаан хүүгэды түрэн ба хүмүүжүүлэн Баргажанай аймагай «XVIII партсээд» колхозой гшүүн В. М. Шангина ба бусад бии.

РСФСР-эй Верховно Советэй IV сесси

РСФСР-эй Верховно Советэй 1950 оной
июлин 5-най заседани тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Июлин 5-да, үдэшин 6 часа, Кремльда, Кремлёвско Ехэ Ордон соо РСФСР-эй Верховно Советэй гурбадахы заседани болобо.

РСФСР-эй Верховно Советэй түрүүлэгшэ депутат М. П. Тарасов түрүүлэгшээр хууба.

Хэлсэхэ зүйлдэ—РСФСР-эй 1950 оной Гүрэнэй бюджет тухай ба РСФСР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджетэй гүйсэдхэл тухай элидхэлы зүбшэн хэлсэлгын үргэлжэлэл.

Депутат С. Н. Решетов (Великолукска округ, Великолукска область), депутат А. М. Герасимов (Уваровска округ, Тамбовска область), Г. И. Сухарев—РСФСР-эй барилгын материалнуудай промышленностин Министр, депутат

И. И. Иванов (Алексеевскэ округ, Воронежско область), депутат И. С. Софронов (Коми-Пермяцка округ, Молотовско область), Е. И. Леонтьева—РСФСР-эй Министруудэй Советэй дэргэдхи культури нотгээрэлэй эмхи зургаануудай хэрэгүүды эрхилжэ Комитедэй Түрүүлэгшэ, депутат П. М. Сидоров, (Новосколыническо округ, Великолукска область), депутат Д. Ц. Цыремилон (Улан-Удын округ, Бурят-Монголой АССР), депутат В. С. Цветкова (Фурмановска округ, Ивановска область) гэгшэд үгэ хэлбэ.

Энээгээр РСФСР-эй Верховно Советэй гурбадахы заседани хааг

РСФСР-эй Верховно Советэй 1950 оной
июлин 6-най заседани тухай

ИНФОРМАЦИОННО МЭДЭЭСЭЛ

Июлин 6-да, үглөөнэй 11 часа, Кремльда, Кремлёвско Ехэ Ордон соо РСФСР-эй Верховно Советэй дүрбэдхи заседани болобо.

РСФСР-эй Верховно Советэй түрүүлэгшэ депутат М. П. Тарасов түрүүлэгшээр байна.

Хэлсэхэ зүйлдэ — РСФСР-эй 1950 оной Гүрэнэй бюджет тухай ба РСФСР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджетэй гүйсэдхэл тухай элидхэлы зүбшэн хэлсэлгэ.

Депутат К. К. Николаев (Свердловско областин Ревдинскэ округ), депутат Д. И. Алехин (Курска областин Советскэ округ), депутат М. Г. Малеев (Курска областин Курска городскэй округ), депутат М. З. Мавлютова (Баш-

кирска АССР-эй Альшеевскэ округ), депутат Н. А. Горнов (Амурска областин Куйбышевска округ), А. И. Максимов—РСФСР-эй худөө ажахын Министр, депутат Г. И. Воронов (Читинскэ областин Читинскэ городскэй округ), депутат М. Д. Русин (Удмуртска АССР-эй Сарпульска округ), депутат М. А. Перцев (Челябинска областин Златоустовска городскэй округ), Д. П. Проферансов—РСФСР-эй коммунальна ажахын Министр, депутат С. П. Шилоцев (Куйбышевска городскэй Ленинскэ округ), депутат А. Г. Соколов (Смоленскэ областин Димитровско округ) гэгшэд үгэ хэлбэ.

Энээгээр РСФСР-эй Верховно Советэй дүрбэдхи заседани хаагдаба.

СОВЕТСКЭ АРАДАЙ ХҮСЭТЭ ГОЛОС

Закаменай ажалшадай харюу

ЦАКИР. (Телефоноор абтаба). Стокгольмско конгрессэй Саг үргэлжин комитедэй уряа доро гартабиан Закаменай аймагта политическэ ургаахэ дэбжэлтэтэйгээр үнэгэржэ байна.

Аймагай центрээ 150 километр холо газарта, үхэн ногоотой ба тунгалаг унхатай Сонгино гэжэ газарта «Улаан Далахай» ба Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой малшад адуу малаа зунай бэлдээрлэд адууджа, ашаг шэмье дээшлүүлжэ, таргалуулжа байна.

Аймагай центрээ ошонон элидхэлшэнэ ба газетэнүүдхэ Кореван арадай демократическэ рес. публикка американска агресорнуудай довтолон оронхынь дуулан гэхэдэ колхозно малшад энэ агресивнэ акта тон ехээр дураа гутаба. Тэдэ эб найрамдалай Советскэ комитедэй пленумэй резолюции, СССР-эй Верховно Советэй мэдүүлгэ, Стокгольмско уряа гэхэ мэтын документүүды зүбшэн хэлсэлэнгэйгэ хүлээр, тэдэниин тон ехээр хайшаажа, Уряа доро бултадаа гараа табидал.

Мүн, аймагай центртэ олон хүн зоной хабаадалгатай суглаанууд болобо.

Аймагай больницын коллективэй суглаан дээрэ аймсочгэй депутат-медсестра К. Л. Жаркова гэшэ ингэжэ мэдүүлбэ:

— Дайе үүдхэгшэдтэ хатуу харюу болгон Эхэ ороноо улам хүсэтэй болгохын түлөө бүхы хүсээ үгэхэбди. Бидэнэр хадаа дэлхэй дээрэ эгээн үнэтэй капитал — советскэ хүнүүдэй бэсын элүүры хайнаар сахихабди.

Эдэ мэтын патриотическэ мэдүүлгэнүүд суглаан бүхэн дээрэ дуулдана.

Ж. Будаев.

Арадуудай хани барисаанай түлөө

ЛЕНИНГРАД. (ТАСС). Стокгольмско уряада гартабила хадаа Советскэ правительствын эб найрамдалда дуратай политическэ ленинградцуудай дүүрэнэр ба нэгэн ханалаар хайшаанай толотомо демонстраци болонон байна. Эб найрамдал тухай документга гартабила — городой нитын ажабайдалай центр болобо. Хүдэлмэришэдэй ба инженернүүдэй, эрдэмтэд ба студентүүдэй, түмэрзамайхид ба артистнуудай олон тоото суглаанууд хаа хаанагуй болоно. Стокгольмско уряада өөрынгөө нэрэнүүды табилахада, ленинградхид зүрхэ долингомо, простой үгэнүүдээр өөһэднэгөө хайн хайхананал боллолы мэдүүлнэ.

Резино-техническэ хэрэгсэлнүүдэй заводой участогай мастер П. М. Харин Стокгольмско уряада гараа табыдал, ингэжэ хэлбэ:

— Бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэн шэнэ дай үүдхэгшэд—американска агресорнууды хараана. Дайн гэдэг аюулга үгы хэтэ мүнхэдөө манай хүүгэдэй мартадын тула манай правительств, нүхэр Сталин бүхы юумые хэнэ. С. М. Кировэй нэрэмжэтэ Гүрэнэй оперо ба баледэй академическэ театрын хүдэлмэрилэгшэд уряада өөрынгөө гарнууды угаа ехэ дэбжэлтэтэйгээр табила. Сталинска шангай лауреат, РСФСР-эй габьяата артистка О. Кашеярова зүрхэ хүдэлгэмэ үгэ хэлбэ.

— Манай советскэ Эхэ орон хадаа, — гэжэ тэрэ мэдүүлбэ, — эб найрамдалай түлөө тэмсэлэй түрүү лини дээрэ байна. Тэрэ хадаа эб найрамдалай түгэс хүсэтэ түшгэ тулгуурин мүн байна. Дай үүдхэгшэдэй нэдэлгэнүүдтэ бидэнэр, искусствын хүдэлмэрилэгшэд, ингэжэ харюулабди: «Үгы, бидэндэ дайн хэрэггүй, дайниин уридшалан болуулын түлөө бидэнэр бүхы юумэ хэхэбди».

Социалистическэ Ажалай Герой Алля Анаров түрүүлэн үгэ хэлбэ.

— Советскэ орондо ажагуулар байхандаа бидэнэр омогорунобди. Атомна зэбсэг хорихо тухай Стокгольмско уряада гартабилахада, би эб найрамдал хадаа дайниин илаха юм гэжэ этгэнбэ.

Ошско областин ажашад Стокгольмско уряада нэгэн хүн шэнгээр гараа табила.

Доной таряшад американска агресорнуудэй ябуулганууды буруушаана

РОСТОВ-на-ДОНУ, июлин 5. (ТАСС). Доной үргэн уужам полинууд дээрэ хаа хаанагуй ургаса хуряалга эхилбэ. Олон зуугаад комбайнууд долинуудта гараа. Баян ургаса хуряажа байгаа Доной хасагууд дай үүдхэгшэды бузарлана.

Акайска районной Сталинай

нэрэмжэтэ колхозой бригадна стандарта болонон суглаан дээрэ колхозник Пастухов ингэжэ хэлбэ:

— Бүхы советскэ арад, бүхы ороноудай эгээлэй хүнүүд даие хүсэнгүй. Бидэ, донской хасагууд, баян ургасаяа гээлтэ хорлогуйгөөр хуряахын тула хүсээ хайрлангүй ажаллахабди.

Эб найрамдал хүсэнбди

Наяан республиккан аптекоуправленин байхан соо эб найрамдалы хамгаалгын Советскэ комитедэй хандалгы зүбшэн хэлсэлгэдэ зориулагдан митинг болобо.

Митингдэ хабаадагшад Стокгольмско уряа тушаа өөһэднэгөө ханамжанууды хэлбэ.

— Бидэнэр хоёрдох империалистическэ дайнай асархан гашуудал хохидалы үшөө мартагуйбди, тинн мүнөө американска агресорнууд Гитлерэй зам руу тэгүүлнэ, — гэжэ № 2 аптеке эрхилэгшэ нүхэр Малых хэлбэ.— Бидэ Стокгольмско уряа доро гараа табилахада, эб найрамдалай хүсэний илаглашагуйдэн батаар этгэнбди. Эб найрамдалай түлөө тэмсэлгэдэ, өөһэднэгөө зол жаргалта байдалай түлөө тэмсэлгэдэ. Тинмэнэ советскэ хүн бүхэн энэ уряа доро гараа табила ёготой.

Эхэ ороноо хамгаалгын Агуухэ дайнай инвалид нүхэр Воронин эб найрамдалай бата бхи хүсэндэ зориулжа бэшэн өөрынгөө шүлгүүды уншаа.

Саашань, нүхэд Копилым, Антонов, Недоедов, Кудрина ба бусад үгэнүүды хэлбэ.

Хүүдээрнэ митингдэ сугларанад барандаа маша ехэ эдбхитэйгээр Стокгольмско уряа доро гараа табидал.

Эб найрамдалы хамгаалай

Эб найрамдалы хамгаалай, шэнэ дай үүдхэгшэд — американска империалистнуудай, английска буу зэбсэг ханхинуулагшад дэлхэй дээрэ шуната даие нүжэрөөхы болуулаа гэнэн үгэнүүдээр советскэ хүнүүд Стокгольмско Уряада гараа табидал. Дайн сэрэгэй хохилол зоболон асарлагын ба эб найрамдалай ашаг туһынь бидэ найса мэдэнбди. Атомна зэбсэг хорихо тухай Саг үргэлжин комитедэй Уряа лэмжэхэ гэнэн СССР-эй Верховно Советэй мэдүүлгы бүхы прогрессивнэ хүн түрэлтэн үнэн зүрхэнгөө хайшаана.

Америка ба Англин империалистнар түүхы гэдэргэнэ ябуулаха гэжэ дэмы оролонод. Тэдэнэр эб найрамдалай тала баригшад, прогрессей ба демократин хүсэнтэй тэмсэхын тулала элдэб муухайгаар аашалнал. Бүхы дэлхэй эзмдэхэ түсбөө бөлүүлхын түлөө тахалай бацлал, колорадска сохо болон элдэб хуурмаг пропаганды эб найрамдал дурлааг ороноудай дунда таранад. Тэдэниин атомна бомбоор айлагы хүсэндэ. Научна эрдэм ухаанай шэнэ шэнэ нээлтэнүүды дайн сэрэгтэ, арадныюуда ба тэдэнэй материальны, культурна баялигууды үгы хэхэ ябадалда шуната империалистнар хэрэглэдэг байна.

Бүхы советскэ хүнүүд атомна зэбсэгы үгэ дуугуйгөөр хорихы хүсэндэ. Дай үүдхэгшэдтэ хатуу харюу үгэхын тулада өөрынгөө ажалда бүри эршэмтэйгээр хүдэлмэрилжэ, Эхэ орондоо бүри ехээр ашаг туһа хүргэхэ хүсэлэнгэйгөөр эб найрамдалай тала баригшад Бүхэдэлхэйн конгрессэй Саг үргэлжин комитедэй Уряада гараа табиан байна.

А. Давидов, науна хүдэлмэрилэгшэ.

Ленинэй орденото паровозо-вагонцо заводой цехүүдээр атомна зэбсэгүүды хорихо ба эб найрамдалай түлөө Стокгольмско Уряа доро гартабила политическэ үндэр хэмжэндэ үнэгэржэ байна. ЗУРАГ ДЭРЭ: паровозо-хабсаралгын цехын хуушанай хүдэлмэришэн—слесарь А. С. Шумилов Стокгольмско Уряада гараа табила байна. А. Муллерай фото.

РСФСР-эй 1950 оной Гүрэнэй бюджет тухай ба РСФСР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджетэй дүүргэлтэ тухай

РСФСР-эй финансуудай Министр И. И. ФАДЕЕВЭЙ элидхэл*)

Дайнай хойто тээхи табанжэ-сэй түсэб тухай Хуули дотор — үйлдэбэрлгье дээшлүүлхэ нэмэлт урмашуула болохо олзын ба ажахын тоосоной удхашанары арадай ажахыда дээшлүүлхэ гшэн шухалын шухала зорилго табигдаа. Республикын гүрэнэй предпритинууд болбол энэ зорилгы биедүүлхэ түлөө тэмсэжэ, социалистическэ накопление таһалгаряагүйгөөр ехэ болгоно. РСФСР-эй Гүрэнэй бюджет дотор олзонууднаа отчислени жэлнээ жэлдэ ургана. 1946 ондо нэмэ отчислени 4 миллиард 693 миллион түхэриг болоо, тинхэдэ 1950 ондо олзонууднаа отчислени 8 миллиард 862 миллион түхэригэй хэмжээтэйгээр тодорхойлодоно. Гүрэнэй предпритинуудай олзын дээшлэлтэ хадаа үйлдэбэрлгын хэмжээ үргэдхэлдэ дээрэ, тэршэлэн ажалай бүтээсы саашадан дээшлүүлхэнэй, түүхэй эдые, эд материалнуудые, түлишэ ба электроэнергие гамтайгаар гаргалшанай аргаар продукциян өөрнө үнэ сэнгые химдаруулга дээрэ үндэһэлнэ.

Олзын талаар хараалагдан даалгабаринууды дүүргэхи тулада 1950 ондо РСФСР-эй арадай ажахын бүхэ халбаринуудай хүдэлмэри саашадан найжаруулаха ябадал туйлаха, бии байгаа резервнууды гүйсэддөөр элирүүлхэ ба ашаглаха ябадал хангаха ба гүрэнэй түсэбэ бүхэ показателнуударын дүүргэхэ ябадал хангаха шухала хэрэгтэй.

1949 ондо ажалшадай творческо эдбхиин ашаар доторой ресурснууды ашалгалгада Республикын фабрикатууда ба заводууда ехэ амжалтанууд туйлагдан байгаа. РСФСР-эй промышленность нэмэлтэ продукция ехээр үгдэн ба Гүрэнэй бюджеттэ түсэбөө гадуур хахад миллиардһаа дээшэ түхэриг үгдэн байна.

Зүгөөр, зарим Министерствонууд резервнууды элсүүлхын түлөө ёһотой тэмсэл хэнэгүй, тэдэндэ тогтоогодон гүрэнэй даалгабаринууды муугаар дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, РСФСР-эй ой модоний ба сааранай промышленностин Министерство 1949 ондо накоплениян түсэбэй оройдоол хахадны дүүргэнэ. Энэ Министерствын хэлэн деспримхозууда бии байһан механизмууд ба транспортна хэрэгсэлнүүд тон муугаар хэрэглэгдэнэ. Тракторнууды ба электротехороннууды хангалтагүйгөөр хэрэглэнэй эсэстэ нэгэ кубометр модны механизированнээр бээлдэхэрин сэн түсэбөө 10 шаху процент ехэ үнэтэй боложо, гүрэндэ ехэ гарза ушаруулаа.

РСФСР-эй мяханай ба хүнэй промышленностин Министерство гүрэнэй даалгабаринууды дүргэнэ талаар нилээд гээгдэжэ ябана. Нёдондо жэлдэ Министерство болбол олзонууднаа отчислени хэжэ уялануудаа 134 миллион түхэригөөр дүүргээгүй. Түлбэригүүды дүүргэхгүй ябадал болбол мяханай ба хүнэй промышленностин Министерствын хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилэнэй хойшолон мүн. Тэрэнэй нэгэшые главна управлени нёдондо жэлдэ продукциян шанарай талаар түсэб дүүргэлгы хангаггүй. Мяханай ба хүнэй промышленностьдо сортын доошолонһоо боложо гараһан гээлтүүд 39 миллион түхэригөө дээшэ болоо, тэрэ тоодо продукциян эзэн бусар хадагалһанай эсэстэ 18 миллион түхэригэй гарза хгдэнэ.

Республикын зарим нэгэн предпритинууд дээгүүр продукциян голдоһо гаргах ябадалтай тэмсэл хүсэддөөр хэлдэггүй. Нютагай промышленностин Министерствын предпритинуудта нёдондо жэлдэ эдбэрлэнэ ба голдоһо гарганһаа боложо 5 миллион түхэригэй гээлтэ хгдэнэ, тинхэдэ РСФСР-эй хүнгэн промышленностин Министерствын шэлэй заводууда — 7 миллион түхэриг болоо. Эдэ ехэ дутагдалууд хадаа хэлэн предпритинууд дээрэ продукциян өөрнө үнэ сэнгые дээшлүүлхэ, накоплениян түсэбүүдые ба бюджетэй үмэнхэй уялануудаа эдэнэ дүүргээгүй.

Продукциян өөрнө үнэ сэнгые доошолуулаха даалгабаринууды заатагүй дүүргэхэ, шэнэ техникы ба үйлдэбэрлгые эмхидхэхэ эрхын методууды саашадан нэбтэрүүлхэ ябадал хангаха, эзэн

буса ябадалтай эрид тэмсэл хэжэ эрилтэ предпритинуудай хүтэлбэрлэгшэдтэ хгдэнэ.

Министерствонууд ба Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетууд болбол тэдэнэй мэдэлдэ байһан предпритинуудай ашаг олзые хэлбэрлэггүйгөөр дээшлүүлхэ ябадалы оролдосотойгоор туйлаха ёһотой.

РСФСР-эй Гүрэнэй бюджетэй дохууд дотор эрьсын налогһоо хгдэхэ отчислени нилээд ехэ нуури эзэлнэ.

1950 ондо Республикын территория дээрэ эрьсын налогһоо бүхэ дээрэ 171 миллиард 471 миллион түхэриг орохо ёһотой. Энэ сумһаа 160 миллиард 403 миллион түхэригын союзна бюджеттэ оруулагдажа, нитэ гүрэнэй хэмжээ-ябууланууды финансироваалгада зориулагдажа байна. Гүрэнэй бюджетэй дохуудай энэ оролын талаар түлбэригүүдые саг болзор соонь оруулын ямар ехэ шухала удхашанартай байһанинхэ энэһнээ харагдана.

Предпритинуудай ба ажахын организационуудай хүтэлбэрлэгшэдэй олзонхы гүрэнэй үмэнхэй финансова уялануудаа саг болзор соонь дүүргэнэ. Зүгөөр, эрьсын налогһоо орохо түлбэриин болзорые эблэдэг хүтэлбэрлэгшэд үшөө бии байна. Энэһнэй эсэстэ РСФСР-эй мяханай ба хүнэй промышленностин Министерствын предпритинууд энэ жэлэй январин 1-дэ 31 миллион түхэриг үрн доёнхотой үлөө, нютагай промышленностин Министерствын предпритинууд — 10 миллион шаху түхэриг ба олзоборилгын кооперацин предпритинууд — 9 миллион түхэриг үрн доёнхотой байба. РСФСР-эй мяханай, хүнэй промышленностин Министерство, нютагай промышленностин Министерство ба олзоборилгын кооперацин Управлени болбол гүрэнэй үмэнхэй финансова уялануудаа дүүргэхи тулада шухала хэмжээнүүды абагүй гэжэ эдэ баримтанууд харуула.

Эрьсын налогһоо оролгы саг болзор соонь ба гүйсэддөөр оруулын шухалын шухала услови хадаа предпритинуудай өөһэднэгөө үйлдэбэрлени програманууды ба эд товарай эрьсын түсэбүүды дүүргэхэ ябадал болоно.

Манай орон дотор промышленность ба эдэ хоолой товарнууды үйлдэбэрлгын таһалгаряагүйгөөр ехэ боложо байһанай, советскэ түхэригэй худалдажа абаха шадабарин ургаһанай, хүдэлмэрилшэдэй ба албахагшадай бодото салһн хүлхэнэй ургаһанай, таряашадай дохуудай дээшлэлхэнэй үндэнэ нуури дээрэ советскэ худалдаа наймаа хэлбэрлэггүйгөөр хүргэжэ байна. Хүн зондо эд товарнууды худалдалга нютагай бүхэндэ эрид ехэ болоо. Хэрэглэдэй шэнжнэ хубилаа. Товар худалдажа абаха хадаа эгээл олон янзын ассортиментын ба үндэр шанартай товарнууды ерижэ байна.

Гэхэтэй хамта зарим нэгэн худалдаа наймаанай организационуудай хүдэлмэридэ сэхэн дутагдалууд бии байна. Хэлэн ушарта хүн зоной хэрэглэлые хараадаа абангүйгөөр товарнууд асарагдажа. Складуудта бии байһан товарнууд зарим магазинуудта худалдаанда байдаггүй. Худалдаа наймаанай хүдэлмэрилшэд болбол заримдаа товарнуудай шанары найжаруулаха эрилтэ товар үгдэхэдтэ хэлдэггүй байна.

Энэһнээ боложо, жэшээлхэдэ, Челябинска областин торгнууд 1950 оной январин 1-дэ 15 миллион түхэригэй гүйсэгүй товарнуудтай байгаа, Молотовско областин торгнууд — 16 миллион түхэригэй ба Кемеровско областин торгнууд — 22 миллион түхэригэй гүйсэгүй товарнуудтай байгаа. Заваданан организационуудай хүтэлбэрлэгшэд болбол гүрэнэй копейкы гамнаха уялануудаа мартаһан байна. 1949 ондо Молотовско областин нютагай торгнууд 11 миллион түхэригэй, Челябинска областин — 15 миллион түхэригэй ба Кемеровско областин — 21 миллион түхэригэй үлүү гаргаша ба гара хэһэн байгаа. РСФСР-эй худалдаа наймаанай Министерствын нютагай торгнуудай ба столовонуудай трестнуудэй бүхэ системэ дотор нимэ үлүү гаргаша ба гарза 470 миллион түхэригөө дээшэ болоо.

Эдэ бүхэ ехэнүүд дутагдалууд хадаа товарай эрьсын түсэб дүүргэлгэдэ, торгнуудай финансова ажал-ябуулын үр дүнгүүдтэ нүлөөлхэн ба гүрэнэй үмэнхэй уялануудаа тэдэнэй дүүргэ-

хгүй ябадалда хүргэнэн байна. РСФСР-эй худалдаа наймаанай Министр нүхэр Макаров болбол худалдаа наймаанай организационуудай хүдэлмэридэ ёһотой гурим тогтоохын тула эрид хэмжээнүүдые абаха ёһотой.

Эрьсын налогһоо талаар түсэб дүүргэлгэ хадаа тэршэлэн нютагай ресурснуудар үргэн хэрэглэдэй товарнууды бүтээлые ехэ болгохын тулада бүхэ арга боломжонууды хүсэддөөр хэрэглэхэ эрилтэ хэнэ.

Нютагай ба кооперативна промышленность дайнай хойто тээхи жэлнүүдтэ ехэнүүд амжалтанууды туйлаһан ба валова продукция бүтээн гаргалгаар дайнай урда тээхи 1940 оной хэмжээ нэгэ хахад дахин үлүүлхэн байна.

Зүгөөр, нютагай ба кооперативна промышленностин хүдэлмэридэ ехэ дутагдалууд үшөө бии байна. 1949 ондо олзоборилгын коопераци болбол түсэблэгдэнэн 99 янзын зүйлнүүдтэ оройдоол 43 янзын зүйлнүүдээр түсэбөө дүүргэнэ. Кооперативна ба нютагай промышленностин продукциян шанар олон ушарта үшөө муу байдаг, тинхэдэ зүйлнүүдэй үнэ сэн үндэр байдаг. Энэһнээ боложо артельнүүдтэ ба райпромкомбинатуудта энэ жэлэй эхиндэ 290 миллион түхэригэй гүйсэгүй товарнууд сугларһан байба.

Нютагай ба кооперативна промышленностин саашанин хүгжэлтэ хадаа түүхэй эдүүдэй нютагай ресурснууды ашалгаллаһаа, өөрн түүхэй эдэй базые үргэдхэлгөө дүлдыхаха байна. Гэхэтэй хамта хэлэн хизаарнуудта ба областнуудта нютагай органоуд промышленностин түүхэй эдэй өөрн базые хүргэхэ асуудалнууды нулаар эрхилдэг, бусад областнуудһаа товар абаха хүлэжэ байдаг.

Нютагай промышленностин хүгжэлтын талаар Уралай, Сибиряй ба Дальна Востогой районнууд илангаяа гээгдэжэ ябана. Хабаровска хизаарта нютагай ба кооперативна промышленностин бүтээн гарган ургэн хэрэглэдэй эд товарнууд рознично худалдаа наймаанда 3 процентһэ бага болоно. Свердловск городто ба Свердловск областыдо металлческа амһарта, хутага, вилкэ, керосинка гэхэ мэтэ зүйлнүүд мүнөө хүрэтэр асарагдажа зангаараа, харин тинхэдэ эдэ бүхэ товарнууд хадаа гансаһые нютагай хэрэглэлнүүды хангаһаа гална, харин бусад областнуудта абаһахын тулада хэрхэ хэмжээтэйгээр нютагай дээрэ үйлдэбэрлэгдэжэ болохо юм.

Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетууд болбол үргэн хэрэглэдэй эд товарнууды, тинхэдэ һайн шанартай ба химда сэнгэй товарнууды бүтээн гаргалгы үргэдхэхын тулада союзна промышленностин предпритинуудай отхууды ба нютагай түүхэй эдүүды үргэнөөр ашаглаха ёһотой. Тэрэнтэй хамта нютагай ба кооперативна промышленностин предпритинуудай ашаг олзые хэлбэрлэггүйгөөр дээшлүүлхэ ябадал туйлаха шухала.

1950 ондо РСФСР-эй бюджеттэ социалистическэ ажахыда орохо дохуудай эрид ехээр ургахатай хамта хүн зонһоо ородог түлбэригүүд минл багаар ехэ болоо. Финансова органоуд болбол бюджеттэ орохо эдэ түлбэригүүды саг болзор соонь ба гүйсэддөөр

РСФСР-эй 1950 оной Гүрэнэй бюджетэй гаргашанууд

Дайнай хойто тээхи сталинска табанжэлы табанда жэлдэ Россияска Федерациин үмэнэ байгаа зорилгонуудтай зохилдуулан, РСФСР-эй 1950 оной Гүрэнэй

Арадай ажахыда тэрэ тоодо финансироваалга: промышленностине 864 3879 3939 1594 38109 хүдөө ба ой модоной ажахые коммунальна гэрбайрын ажахые арадай ажахын бусад халбаринууды Социально-культурна хэмжээ-ябуулануудта тэрэ тоодо финансироваалга: гэгээрэлые 21696 12005 4408 элүүрые сахилга ба физическэ культурые социальна страхование ба социальна тэдхэмжые Гүрэнэй захиргаанай органоуды ба судэбнэ органоуды тэдхэмжэдэ Бусад гаргашануудта 4842 711

РСФСР-эй Гүрэнэй бюджетэй зөөринин арбанай юзэн хубинь ажахыда ба социально-культурна хэмжээ-ябуулануудта зориулагдана гэжэ энэһнээ харагдана. 1950 ондо шэнэ фабриканууды, заводууды, коммунальна предпритинууды, гэр байранууды,

суглуулха ябадал хангаха ёһотой. Нёдондо жэлдэ зарим финансова органоуд болбол хүн зонһоо налог суглуулха хүдэлмэридэ ехэнүүд дутагдалнууды гарган байгаа гэжэ хэлэхэ хэрэгтэй. Налог суглуулха хадаа илангаяа Калужска, Кемеровско, Молотовско, Орловско ба Ростовско областнуудай финансова органоудар хангалтагүйгөөр үнэргэгдөө.

РСФСР-эй финансуудай Министерство болбол финансова органоудай хүдэлмэридэ дутагдалнууды усдаха хэмжээнүүдые абажа байна. Тэршэлэн Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетууд түлбэригүүдэй саг болзор соогоо орохын хойноһоо хиналта шангалдаха ба финансова органоудта туһаламжа хүргэдэг болохонь шухала.

Гүрэнэй урьһаламжануудһаа отчислени хэжэ, Республикын бюджеттэ 7 миллиард 336 миллион түхэриг оруулаха хараалагдана. Энэ оной майда гаргалдана, СССР-эй арадай ажахые һэрээн бодхоохо ба хүргөөжэ гүрэнэй Табадах урьһаламжа захилга хадаа Россияска Федерациин бүхэ горудуудта ба тосконуудта тон ехэ патриотическа дэбжэлтэйтэйгээр үнэргэн ба урьһаламжа тараахаар хараалагдана хэмжээе ехээр дээшлэн байна. Зорилго юуб гэхэдэ, Гүрэнэй бюджеттэ урьһаламжаана орохо зөөринүүды саг болзор соонь ба гүйсэддөөр оруулаха хангаха ябадал болоно. Энэ зорилгы дүүргэлтэ хадаа илангаяа тодо һайнаар хүдэлмэрилхые финансова органоудһаа ба нөөсэлгын кассануудһаа эринэ, гүрэнэй кредиттэ үлүү ехэ гаргаша хэһэнэй, тэршэлэн барилгын хүдэлмэригүүдэй эмхидхэлэй хангалтагүй байһанай хойшолон мүн. Хэлэн барилганууд дээрэ механизмууд муугаар хэрэглэгдэнэ. Материалууд ба мүнгэн зөөринүүд гарагдана, нэмэлтэ гаргашанууд ехэ болгодоно.

Эдэ шаптагаануудһаа боложо нютагай түлишын промышленностин Министерство 1949 ондо капитална барилгын түсэбэе оройдоол 85 процент дүүргэнэ, шэнэ хүсэнууды, тусхайлхада, Дулевска торфобрикети заводуе ба Александр-Невскэ нүүрһэнэй шахтанууды ашагаллада оруулаха ябадал хойшолуулагдаа.

Парти ба правительство гэр байрын барилгы хүгжөөлгэдэ ба горудууд болон хүдэлмэришнэй поселогууды болбосон түхэлтэй болгодо ехэ анхаралаа хандуула. Энэ зорилгоор Гүрэнэй бюджеттэ жэл бүри ехэ зөөри табигдадаг. Байрын талмай хэлбэрлэггүй ехэ болоно, горудууд ба хүдэлмэришнэй поселогууд улам бүри болбосон болоно. Болбосон түхэлтэй болгодо хүн зон өөһэдэ эдбхитэйгээр хабаада. Ростов-на-Дону, Свердловск, Калуга, Рязань ба бусад горудуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетууд ба ажалшад өөһэднэгөө горудууд тухай патриотическа анхаралай жэшэ харуула.

Тэрэнтэй хамта энэ шухала хэрэг тухай нютагай органоудай ёһотой анхаралаа табигдаг, горудууд ба областнууд үшөө бии байна. Новосибирск, Архангельска областнуудта ба Алтайн хизаарта гэр байра барилгын түсэбүүд 1949 ондо дүүргэгдэггүй байгаа. Молотов, Челябинск, Новосибирск горудуудта, Ульяновска, Читын областнуудта, Приморско, Алтайн хизаарнуудта ба Татарска республикада байрын гэрнүүды капиталнаар заһабарилха түсэбүүд дүүргэгдэггүй.

Немецкэ ээмдэгшэдэй һандаргаһан ородой хуушанай 15 горудууды һэрээн бодхоохо тухай Союзна Правительствон тогтоолы дүүргэлгэ дээрэ тусгаар тогтожо хэлэхэ шухала. Эдэ горудууды һэрээн бодхоохо талаар үргэнөөр дэлгэрэн хүдэлмэри болдог бага бэш үр дүнгүүдые үгөө. Зүгөөр, хэрбэ гэр байрын-гражданска барилгын Министерствын өөһэднэгөө барилгын организационууды һайнаар хүтэлбэрлөө һаан, эдэ үр дүнгүүд үлэмжэ ехэ байха байгаа. Курскда, Великэ Лукида, Псковто ба Смоленскдэ Министерствын барилгын трестнууд тогтоогодон түсэбүүдэ саг үргэлжэ дүүргэнгүй, тинхэдэ Министерство тэдэнэй хүдэлмэрие найжаруулаха тушаа ёһотой хэмжээнүүдые абангүй. Гэр байрын-гражданска барилгын Министр нүхэр Игнатов болбол энэһнээ шухала тобшолол хэжэ зэрэгтэй.

Саг зуураар ээмдэгшэдэ оройно РСФСР-эй районуудай арал зон болбол гүрэнэй туһаламжатайгаар миллион гаран гэр байранууды барилга ба һальбэн бодхоохон байха юм. Эдэ районуудай хэлэн миллион арал зон аемлянканууд ба һандархай гэрнүүдһэ һайн гэрнүүдтэ нүүжэ оройно байнд. Гэхэтэй хамта, Орловско, Воронежско ба Новогородско областнуудай хүдөө нютагуудта колхознигуудта гэр бариха түсэбүүд хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Хүдөөгэй ба колхозно барилгы эрхилжэ Главна Управлениин начальник

гаа ажахыда хгдэнэн капиталовложениүүдэй нитэ хэмжээ арадай ажахын түсэбөөр 7 миллиард 366 миллион түхэригөөр хараалагдаа, тинхэдэ 1949 оной түсэбөөр энэ болбол 6 миллиард 182 миллион түхэриг болоо хэн.

РСФСР-эй арадай ажахыда капитална хүдэлмэригүүдэй хэмжээ таһалгаряагүй үргэдэжэ байна. Нёдондо жэлдэ энэ хадаа 1948 ондо орходоо 107 процент болоо хэн, тэрэ тоодо нютагай промышленностин Министерствын талаар—104 процент, РСФСР-эй хүдөө ажахын Министерствын ба совхозуудай Министерствын талаар—119 процент, нютагай Советүүдэй гэр байрын ба коммунальна барилгын талаар—111 процент болоо.

Тэрэнтэй хамта капитална барилгада ехэнүүд дутагдалууд бии. Продукциян өөрнө үнэ сэнгые промышленностин саг үргэлжэ доошолуулжа байхадань ба энэһнэй үндэнөөр эд товарай сэнгэй доошоо орожо ба советскэ түхэригэй бэхижэжэ байхадань, барилгын үнэ сэн үшөө хэтэрхы ехэ байнаар. Барилгын үндэр ехэ үнэ сэн хадаа проектүүдтэ ба сметэнүүдтэ үлүү ехэ гаргаша хэһэнэй, тэршэлэн барилгын хүдэлмэригүүдэй эмхидхэлэй хангалтагүй байһанай хойшолон мүн. Хэлэн барилганууд дээрэ механизмууд муугаар хэрэглэгдэнэ. Материалууд ба мүнгэн зөөринүүд гарагдана, нэмэлтэ гаргашанууд ехэ болгодоно.

Эдэ шаптагаануудһаа боложо нютагай түлишын промышленностин Министерство 1949 ондо капитална барилгын түсэбэе оройдоол 85 процент дүүргэнэ, шэнэ хүсэнууды, тусхайлхада, Дулевска торфобрикети заводуе ба Александр-Невскэ нүүрһэнэй шахтанууды ашагаллада оруулаха ябадал хойшолуулагдаа.

Парти ба правительство гэр байрын барилгы хүгжөөлгэдэ ба горудууд болон хүдэлмэришнэй поселогууды болбосон түхэлтэй болгодо ехэ анхаралаа хандуула. Энэ зорилгоор Гүрэнэй бюджеттэ жэл бүри ехэ зөөри табигдадаг. Байрын талмай хэлбэрлэггүй ехэ болоно, горудууд ба хүдэлмэришнэй поселогууд улам бүри болбосон болоно. Болбосон түхэлтэй болгодо хүн зон өөһэдэ эдбхитэйгээр хабаада. Ростов-на-Дону, Свердловск, Калуга, Рязань ба бусад горудуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетууд ба ажалшад өөһэднэгөө горудууд тухай патриотическа анхаралай жэшэ харуула.

Тэрэнтэй хамта энэ шухала хэрэг тухай нютагай органоудай ёһотой анхаралаа табигдаг, горудууд ба областнууд үшөө бии байна. Новосибирск, Архангельска областнуудта ба Алтайн хизаарта гэр байра барилгын түсэбүүд 1949 ондо дүүргэгдэггүй байгаа. Молотов, Челябинск, Новосибирск горудуудта, Ульяновска, Читын областнуудта, Приморско, Алтайн хизаарнуудта ба Татарска республикада байрын гэрнүүды капиталнаар заһабарилха түсэбүүд дүүргэгдэггүй.

Немецкэ ээмдэгшэдэй һандаргаһан ородой хуушанай 15 горудууды һэрээн бодхоохо тухай Союзна Правительствон тогтоолы дүүргэлгэ дээрэ тусгаар тогтожо хэлэхэ шухала. Эдэ горудууды һэрээн бодхоохо талаар үргэнөөр дэлгэрэн хүдэлмэри болдог бага бэш үр дүнгүүдые үгөө. Зүгөөр, хэрбэ гэр байрын-гражданска барилгын Министерствын өөһэднэгөө барилгын организационууды һайнаар хүтэлбэрлөө һаан, эдэ үр дүнгүүд үлэмжэ ехэ байха байгаа. Курскда, Великэ Лукида, Псковто ба Смоленскдэ Министерствын барилгын трестнууд тогтоогодон түсэбүүдэ саг үргэлжэ дүүргэнгүй, тинхэдэ Министерство тэдэнэй хүдэлмэрие найжаруулаха тушаа ёһотой хэмжээнүүдые абангүй. Гэр байрын-гражданска барилгын Министр нүхэр Игнатов болбол энэһнээ шухала тобшолол хэжэ зэрэгтэй.

Саг зуураар ээмдэгшэдэ оройно РСФСР-эй районуудай арал зон болбол гүрэнэй туһаламжатайгаар миллион гаран гэр байранууды барилга ба һальбэн бодхоохон байха юм. Эдэ районуудай хэлэн миллион арал зон аемлянканууд ба һандархай гэрнүүдһэ һайн гэрнүүдтэ нүүжэ оройно байнд. Гэхэтэй хамта, Орловско, Воронежско ба Новогородско областнуудай хүдөө нютагуудта колхознигуудта гэр бариха түсэбүүд хангалтагүйгөөр дүүргэгдэнэ. Хүдөөгэй ба колхозно барилгы эрхилжэ Главна Управлениин начальник

нүхэр Иванов ба эдэ областнуудай Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетууд колхознигуудта гэр бариха түсэбэе заабол дүүргэхэ ёһотой. Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетууд барилганууды хүтэлбэрлэхэ хэрэгэе шангалдаха, үндэр темпүүды хангаха ба барилгын шанары найжаруулаха, тэрэнтэй сэнгые химдаруулаха ёһотой.

1950 оной июлин 1-һэ эхилжэ, барилгын сметнэ үнэ сэнгые дунда зэргээр 25 процентээр химдаруулаха, тинхэдэ үйлдэбэрлин хүсэнууды ба гэр байрын талмай ашалгаллада оруулаха тогтоогомол даалгабаринууды хуушан хэбэрлэһэн байлахые СССР-эй Правительство болбол Министерствууд ба зургаануудые, союзна республикануудай Министруудэй Советүүдые ба Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетуудые уялгалба. Правительство энэ шиндхэрэй арадай ажахын ехэ удхашанартай юм. Министерствонууд ба Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетууд болбол проектүүдэй үлүү гаргашанууды болуулжа, барилгын-монетажна хүдэлмэригүүдэй сэнгые химдаруулаха, тэршэлэн материалнуудай, түхээрлэнгүүдэй опово үнэ сэнгүүдые дам саашадан химдаруулжа ба шэрэлын тарифуудые бага болгожо, тэрээгээрэ барилгын үнэ сэнгые химдаруулаха ёһотой.

РСФСР-эй Верховно Сөведэй 1950 оной бюджетэй проект дотор 1950 оной июлин 1-һэ эхилжэ, барилгын үнэ сэнгэй доошолонһоо гхлэхэ алмалта харуулагдаггүй. РСФСР-эй Министруудэй Совет болбол СССР-эй правительствын шиндхэрлин ёһоор, Министерствонуудэй, автономно республикануудай, хизаарнуудай ба областнуудай аймаалта хэжэ суммые тодорхойлолдо, бюджеты гүйсэдхэлт болохо зуураа тэрэниие хараадаа абаха байна.

Үйлдэбэрлин хэмжээнэй ба эд бараанай эрьсын ургалта болбол республикын ажахын организационуудай эрьсын мүнэг зөөриие 1 миллиард 618 миллион түхэригөөр ехэ болохо арга олоно. Энэ ургалты хангахын тулада ажахын организационуудай өөһэднэгөө ресурснуудһаа 1 миллиард 112 миллион түхэриг ба гүрэнэй бюджеттэ — 506 миллион түхэриг табигдаха байна. Тимэ болохо ажахын организационуудай өөһэднэгөө мүнөө жэл ехэ боложо, харин бюджеттэ һомолгононуга бага болоно. Энэ хадаа республикын гүрэнэй предпритинуудай хураггүй ашагтайгаар хүдэлдэг болоһын харуула.

РСФСР-эй түрүү предпритинууд эрьсын мүнэг зөөринүүдэй эрьелты тургэдхын түлөө хүдэлөөндэ эдбхитэйгээр оролсожо, 1949 ондо нилээд ехэ амжалтанууды туйлаба. Жэшээлхэдэ, РСФСР-эй хүнгэн промышленностин Министерствын «Главобувиин» предпритинууд түсэбтэ хараалагдананда орходоо 3 хонот түргөөр мүнэг зөөринүүдэй эрьелты тургэдхжэ, эрьсээһэн 4 миллион гаран түхэриг сүлөөлхэн байха юм, хүбэнэй промышленностин трестын предпритинууд 2,9 үдэр түргөөр эрьсые тургэдхжэ, 2 миллион шаху түхэриг сүлөөлбэ.

Гэхэтэй хамта, эрьсын мүнэг зөөринүүдэй хэрэглэлые найжаруулын тула зохид хэмжээ абадалтай зарим хүтэлбэрлэгшэд ажахын организационуудтай байдаг. Тэрэн дээрһэнэ боложо, тусгаарлабал нютагай промышленностин Министерствын «Главметаллай» заводууд дээрэ мүнэг зөөринүүдэй эрьелтэ түсэбөө 8 хоногоор, «Главобозой» предпритинууд дээрэ 3 хоногоор удаарһан байна. Энэ Министерствын фабрика ба заводууд дээрэ 1950 оной январин 1-дэ 28 миллион түхэригэй товар-материальна эд зөөринин запасууд түсэбөө гадуур хэбгэжэ байгаа. Тэршэлэн РСФСР-эй эдэ хоолой промышленностин Министерство болон мяханай ба хүнэй промышленностин Министерствын предпритинууд дээрэ нормативһаа гадуурхи үлдэсэнүүд тон ехэ байна.

Республикын 1950 оной арадай ажахын түсэбөөр 1949 онойхидо орходоо товар-материальна зөөринүүдэй эрьсые 3 процентээр түргэдхэхэ гэжэ хараалагдана. Энэ даалгабарине дүүргэлтэ болбол үйлдэбэрлин шиклүүдэй болзорые дам саашадан хороохые, технологическа процессууды нарижуулан найжаруулахые, прогрессивнэ нормонууды нэбтэрүүлхые, тэрэ

* Ургэлжэлтэ, Эчинин манай газетин июлин 7-ной номерто.

РСФСР-эй 1950 оной Гүрэнэй бюджет тухай ба РСФСР-эй 1949 оной Гүрэнэй бюджетэй дүүргэлтэ тухай

РСФСР-эй финансуудай Министр И. И. ФАДЕЕВЭЙ элидхэл

Түүвэсхэл

Материально-техническэ хангалтыг найжаруулаха ба бэлэн продукция худалдаа эмхидхэхэеэ предпритнуудай хүтэлбэрилэгшднөө эринэ.

Товаро-материальна эд зөөринэ арьсые түргэдхээтэй хамта үйлдэрин гэр байрануудые, машиннуудые, эмсэг түхээрлэгнүүдые найвар хэрэглэхэ ябадал туйлаха шухала. Энэ зорилгоор үйлдэрин гол эмсэг хэрэгсэлүүдэй хэрэглэтыг найжаруулхын түлөө социалистическэ мурсыеө Республикын предпритнууд дээрэ түргээр дэлгэрүүлжэ хэрэгтэй.

Ургасые дам саашадан дээшлүүлэхэ ба нийтын ашаг шэмэтэ мадажалтыг хүгжөөхэ гэнэн зорилгонуудай байһан тулаа хүдөө ажыха мүнэ нураггүй эхээр номологдохо болоо. Нёдоно жэлэйхидэ орходоо 450 миллион түхэрн эхээр—хүдөө ажыхады хэмжээ-ябуулгануудта ба 493 миллион түхэрн эхээр—совхозуудта номологдохо байна. Тэршэлэн ой модонй ажыхады хэмжээ-ябуулгануудай гаргашанууд ургаха юм. Союзна бюджетдэ гүрэнэй мүнэ зөөринүүдэй номололгын шууд эхэ болжо байһантай хамта ургажа байгаа эдэ номололгонууд болбол колхозуудта советскэ гүрэнэй үзүүлжэ байгаа тон эхэ туһаламжа тухайн гэршэлээ, тэдэн болбол манай эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд бултадаа культурна, шанга шадалтайгаар ажыуунай гэжэ парти, правительствэ, нүхэр Сталинай эвсэй сусаагүйгөөр оролдожо байһынь харуулна.

1946 ондо РСФСР-эй гүрэнэй бюджетдэ ардай гэгээрэлдэ, адуурые сахилга ба физическэ культурада, социальна страховани ба социальн тэдхэмжээ 23 миллиард 473 миллион түхэрн гаргашалагдаһан байна. Мүнөө жэл эдэ зорилгонуудта 38 миллиард 109 мянган түхэрн гэхэ гү, али 14 миллиард 636 миллион түхэрн эхээр номологдобо.

Советскэ гүрэн болбол ургажа баа үетэниг хургахата, советскэ баа орондоо хизаарлашгүй үнэн сах, эрдэм түгсэ, али тэгш хургалтай коммунистическэ обществын байгуулагшадые хүмүүжүүлгэдэ иматга эхээр анхарала тавина. Манай орон дотор хургуулинуудай тоо сар үргэлжэ олошоржо, гансаханше горлодо бэше, мүн хүдөө нотагуудташе 7 жэлэй уялгата хуралсалда дамжан оролдо бэсүлүлгэдэ, дунда ба дээдэ эрдэм хуралсал үргэдэжэ байна.

Капиталистическэ гүрэнүүдтэ ардай гэгээрэлдэ тад ондоогоор хандадаг байһынь харанаби. Америкын Холбоото Штадуудта 5 миллион гаран үхүүд хургуулида абаха аргаа ханагдаһанай, үзэн миллион үзэг бэшгэ мэдэхэ гүйшүүл тэндэ бии. Ардай гэгээрэлдэ правительствена гаргашанууд бюджетдэй гаргашануудай 1 проценттээ дээшэ гаранагүй. Харин, сэрэгтэй хэрэгсэлдэ бүхэ бюджетэй 76 проценттэ ошоно. Америкын Холбоото Штадуудай бюджет болбол сэрэгтэй бюджет мүн. Тингээд, советскэ гүрэнэй бюджет хадаа советскэ ардай амгалан тайбан зохёохы амалдан зориулагдана. Советскэ Союзай 1950 оной гүрэнэй бюджетдэ бүхэ гаргашануудай 3-най 2 хубинь ардай ажыха ба культурна байгуулагшын гаргашануудтай юм. Советскэ бюджет болбол ардуудай агууехэ вожь нүхэр Сталинай хүтэлбэри дор советскэ правительствын хэлбэрч шүтгүүр бэсүлүлжэ байгаа эб найрамдалда дуратай политиктыг тодоор харуулна! (үни удаан үргэлжлэн альгаташалганууд).

РСФСР-эй 1950 оной гүрэнэй бюджетдэй ёһоор гэгээрэлдэ мүнэ номололго нёдоно жэлэйхидэ нэгэ хахад миллиард түхэрнөөр эхэ болоно. Республикын хургуулинууд, илангаяа ном, хуралсалнай пособинууд, инвентарь ба түхээрлэг худалдажа абахын тулаа нёдоно жэлэйхидэ орходоо нураггүй эхэ мүнэ абаха болобо. Пон эхэ сумма—8 миллиард 400 миллион гаран түхэрн—багшанарай ба хургуулинуудтай бэшэ хүдэлмэрлэгшэдэй салин хүлэндэ ворюулагдана. Шэнэ хургуулинуудай барилгада эхээн зөөри хараалагдана. Мүнөө жэл советскэ хургуули болбол өөрынгөө хүгжэлтэдэ урагшаа шэнэ алхам хэхэ байна.

Шэнэ хуралсалнай жэлэй эхиннээ РСФСР-эй хургуулинуудта 18 миллион 626 мянган хуралсал гэхэ гү, али дайны хойто тэхин табан жэлэй түрүшын жэлэйхидэ орходоо 3 миллион 400 мянгааа үлүү хуралсалд хуралсаха юм. Мүн РСФСР-эй техникумуд ба дээдэ хургуулинуудта хуралсадай тоо олошорхо байна. Техникумудтэ 360 мянган хүн ба дээдэ хургуулинуудта—178 мянган хүн хуралсаха.

Хүдөө ажыхын хургуулинуудта хуралсагдай тоо нилээд олошорхо. Бюджетээр хадаа хүдөө ажыхын 669 техникумуд ба хургуулинуудые тэдхэжэ байха мүнэ номологдоно. Хүдөө ажыхады кадрнуудые бэлдхэгэ эхээн удхашанартай байна. Гэбшье, энэ хэрэгтэ зарим газарнуудаар ёһотой найн анхарал хандуулагдлаггүй. Алтайска хизаарга, Курганска, Псковско, Брянска ба Великолукска областнуудта колхозуудай хүтэлбэрилхы кадрнуудые бэлдхэгэ хургуулинууд хангалтагүйгөөр хүдэлмэрлэнэ. РСФСР-эй хүдөө ажыхын Министрество болбол гүрэнэй мүнэ зөөринүүдые зүбөөр хэрэглэхын тухай, өөһэднөө хуралсалнай газарнуудта хуралсалнай процесуудые найжаруулаха тухай, советскэ түрүү агробиологическа наука ба шэнэ техникын туһалтануудые үргэнөөр шудалха тухай оролдожо багтар гаргана.

РСФСР-эй хүдөө ажыхын Министр Пүхэрн Максимовай, хүдөө ажыхын хүдэлмэрлэгшэдэй кадрнуудай бэлдхэгэ найжаруулаха хэмжээ нүүдые абахань шухала.

Үхи хүбүүдэй садууд ба үхи хүтгэдэй гэрнүүдые бариха байһын тула эхээн зөөри табигдана. Союзна правительствын тогтоолой ёһоор үхи хүтгэдэй эдэ хоолдо ба тэдэндэ хубсаа хунар абаха үзгэлдэ гаргашануудые эхэ болгохо гэжэ хараалагдана. Мүнөө жэл республикын үхи хүтгэдэй эмхи зургаануудта 732 мянган үхи хүтгэдэ хүмүүжүүлэгдэхэ байна.

Культурнотэгээрэлэй эмхи зургаануудта номологдохо мүнэн болбол нийтын библиотекнүүдэй, культурн районно байшануудай, хүдөөгэй клубуудай ба ардай ажабайдалай культурна хэмжээ дээшлүүлхэдэ эхээн удхашанартай культурнотэгээрэлэй бэшэ эмхи зургаануудай тоо олошоруулые хангана.

1950 ондо ард зоние медицинскэ талаар хангалтыг найжаруулаха гада гаргашанууд эхэ болохонь. Советскэ элүүрые сахилгын хэрэг сах үргэлжэ хүгжэжэ ба найжаржа байна. Орон дотор эмнэлгын ба курортно эмхи зургаануудай тоо жэлнээ жэлдэ олошорно. Ажалша бүхэн хадаа гүрэнэй зөөрээр, түлбэриггүйгөөр квалифицированнэ медицинскэ туһаламжа абаха аргатай. Имагта нарин аргаар эм шэлдэг болононой эсэстэ ард зоний үбдэхэ ябадал шууд үсөөн болжо байха юм.

1950 ондо РСФСР-эй гүрэнэй бюджетдэй мүнэ зөөри дээрэ горлоуд ба хүдэлмэрлэгшэдэй посологуудта 368 мянга шахуу, хүдөө нотагуудта—144 мянган шахуу болынична койканууд байха болоно. Санаторинууд, үхи хүбүүдэй гэрнүүд, городской ба хүдөөгэй яслинуудта байха нууринууд, тэрршэлэн хүдөө нотагуудай фельдшерско-акушерскэ пунктинуудай тоо олон болохо байна. Эмнэлгын эмхи зургаануудые түхээрлэгдэ эхэшг мүнэ зөөри табигдаха.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидууд ба наһа баран сэрэгшэдэй гэр бүлнхидэ туһаламжа үзүүлгэдэ—интернадуудые, амаралтын гэрнүүдые, профпугуулинуудые хангалгада, протезүүдые түлбэриггүйгөөр үзгэлдэ, санаторинууд ба амаралтын гэрнүүдтэ путевконуудые үзгэлдэ эхэшг мүнэ зөөри хэрэглэгдана. Наһажавал ба инвалид болононой шалтаганаар пенс болон тэдхэмжэ үзгэлдэ мүнэ номололго дээшлээ.

Сталинска Конституцияр советскэ гражданинуудта олгогдоһон амарха, эрдэмдэ хуралсаха, наһажаал болохоодо ба ажал хэхэ аргагүй болохоодо материальна тэдхэмжэ абаха эрхэнүүдые реална, лаб найдамтайгаар хангалгада парти ба правительствын али ээргын иматга анхаралтайгаар хандажа байһынь эдэ бүхэн тодо һонороор харуулна.

Гүрэнэй управленин органуудые хангалгада гарха мүнэн нёдононойгоо хэмжээндэ үлөөлгэдэ. РСФСР-эй финансуудай Министрествээр центральна аппаратташе, мүн нотагай органуудташе мүнэ зөөрине буруугаар ба гамгүйгөөр гаргашала байһан баримтанууд нёдоно жэлдэ тодоруулагдһан байгаа. Сметгүүднээ үлүү гаргаша хэхэ, штагдаа гадуур хүдэлмэри

лэгшэдые бариха байха, нэгэ хүниие хэдэн тушаалда хуули бусаар бариха байха ба бусад хазайгууланууд тодорхойлогдоһон байгаа.

Министрствонүүд ба Советүүдэй гүйсэдкомууд болбол гүрэнэй захиргаанай органуудта гаргаша

1950 оной нотагай бюджетүүд

1950 оной нотагай бюджетүүдэй хэмжээн 41 миллиард 274 миллион түхэрнөөр тодорхойлогдобо. Энэ хадаа нёдоно жэлэйхидэ орходоо 1 миллиард 558 миллион түхэрн, 1946 онойхидо орходоо—14 миллиард 767 миллион түхэрн гэхэ гү, али нэгэ хахад дахин эхэ болохо.

Дайнай үлүүдэй табанжэлэй онуудта нотагай бюджетүүдэй нилээд урганан ушар болбол нотагай ажыхын амжалтатай хэрэгэн бодхоолгодо ба дам саашаа хүгжэлтэдэ, формоороо национальна ба улхаараа социалистическэ культурна халбаралтада туһалһан байна.

Автономно республикануудай бюджетүүдэй эхээр ургаһые тэмдэглэхэ шухала. Энэ хадаа Россияска федерациян бүхэ национальностин хэрэгсэлүүдтэ парти ба правительствын анхарала тусгаар табижа байһантай тухай гэршлээ.

Тус тус хизаарнуудай, областнуудай республиканска мэдэлтэй горлоудай ба автономно республикануудай бюджетүүд болбол доро дурсагдагша хэмжээнүүдтэйгээр (мянган түхэрнүүдээр) хараалагдан баталалгада табигдана гэбэл:

Алтайска хизаар	736.494
Сочи город	39.220
Краснодарска хизаар	946.303
Красноярска хизаар	753.732
Приморскэ хизаар	387.564
Ставропольскэ хизаар	539.804
Хабаровскэ хизаар	663.068
Амурска область	268.323
Архангельска область	472.606
Астраханска область	276.833
Брянска область	455.569
Великолукска область	286.936
Владимирска область	461.112
Вологодскэ область	526.622
Воронежскэ область	860.931
Горький город	309.526
Горьковскэ область	757.594
Грозненскэ область	230.747
Ивановска область	541.034
Иркутска область	496.995
Калининградска область	238.839
Калининска область	629.210
Калужска область	354.822
Кемеровскэ область	662.569
Кировскэ область	717.399
Костромскэ область	362.281
Севастополь город	131.171
Крымскэ область	367.591
Куйбышев город	230.613
Куйбышевска область	423.405
Курганска область	340.147
Курска область	691.515
Ленинград город	2.052.910
Ленинградска область	529.539
Молотов город	179.634
Молотовскэ область	721.694
Москва город	3.503.182
Московскэ область	1.812.777
Мурманска область	219.071
Новогородскэ область	315.313
Новосибирск город	206.029
Новосибирскэ область	442.623
Омск город	130.655
Омскэ область	385.690
Орловскэ область	434.590
Пензенскэ область	454.998
Псковскэ область	265.243
Ростов-на-Дону город	198.662
Ростовскэ область	743.138
Рязанска область	590.027
Саратов город	200.937
Саратовска область	585.995
Сахалинска область	371.340
Свердловскэ город	279.590
Свердловскэ область	981.143
Смоленскэ область	488.383
Сталинград город	188.475
Сталинградска область	485.587
Тамбовскэ область	491.391
Томскэ область	287.269
Тувинскэ автономно область	122.641
Тульска область	479.833
Туменскэ область	458.353
Ульяновска область	361.423
Челябинскэ город	176.058
Челябинска область	630.461
Читинскэ область	359.300
Чкаловска область	568.426
Ярославска область	522.799
Татарска АССР	935.839
Тэрэнэй тооло:	
Казань город	180.448
Башкирска АССР	957.843

Контрольно-шалгалтын хүдэлмэри

Гүрэнэй бюджетдэй амжалтатайгаар гүйсэлдэхын зайлашагүй услово болбол түхэрн бүхэниие, койкекэ бүхэниие социалистическэ Эхэ орондоо али боло-

нуудые хэхэдэ гамтайгаар хэхэ, аппаратые дам саашадан найжаруулаха ба хизаар бариха байха хүдэлмэриие үлэмжэ шангаар ябуулаха ёһотой.

Нотагай бюджетүүд тухай хэлэхэмни.

Дагестанска АССР	385.424
Бурят-Монголой АССР	245.150
Кабардинска АССР	152.136
Комн АССР	239.097
Марийска АССР	235.138
Мордовскэ АССР	337.230
Северо-Осетинскэ АССР	197.461
Удмуртска АССР	426.618
Чувашска АССР	341.049
Якутска АССР	405.674

1949 ондо нотагай бюджетүүд оло доходуудай талаар 104 процент ба гаргашануудаар—103 процент гүйсэдхэгдөө һэн. Оло доходууд болбол жаран гурбан хизаарнуудай, областнуудай, республиканска мэдэлтэй горлоудай ба автономно республикануудай бюджетүүдээр үлүүдэн гүйсэдхэгдөө. Бюджетдэй доходно талые үлүүдэ гүйсэдхэгшэдэй дунда: Москва, Куйбышев ба Свердловск горлоуд, Красноярска ба Хабаровска хизаарнууд, Московско, Свердловскэ ба Челябинска областнууд, Кабардинска ба Северо-Осетинскэ автономно республиканууд.

Тингээд, зарим хизаарнууд ба областнуудтэ нотагай бюджетүүд дутуугаар гүйсэдхэгдэһэн байгаа. Тусгаарлабал Алтайска хизаарта бюджет дутуу гүйсэдхэгдэһэн байна. Алтайска хизаарай нотагай ба кооперативна промышленностин хэдэн олон предпритнууд үйлдэрингөө түсүүдэе сар үргэлжэ дүүргэлдэггүй байбашы наань, хизаарай гүйсэдком болбол ажыхын организацинуудай хүдэлмэриие найжаруулаха зохид хэмжээнүүдые абаагүй. Хизаарай гүйсэдком эд бараанай арьсые үргэдхэхын тулаа бии байгаа арга боломжонуудые хэрэглээгүй. Энэнь бүхэдэ бюджетдэй доходно хубида мүнэнэй оролгые бага болжо, тимнээ ажыха ба культурна хэмжээ-ябуулгануудые сар соонь ба дүүрэнээр финансировалха ябадалы таһалдуулаһан байна. Тэршэлэн Курганска, Курска, Омско, Читинскэ облгүйсэдкомууд ба Челябинска оргүйсэдком бюджетүүдые дүүргэхын тула шухала хэмжээнүүдые абаагүй.

Автономно республикануудай нотагай бюджетүүд РСФСР-эй гүрэнэй бюджетдэй дүрбэнэй гурбан хубиһаань эхэ болоно. Энэ хизаа оло доходуудай түсүүдые шууд дүүргэхын, гүрэнэй мүнэ зөөри гаргашалхадаа нарин шанга алмалта хэхын ба нотагай ажыхы үдэр бүри хүтэлбэрилжэ ябадалаа шангалдахын автономно республикануудай Министрүүдэй Советүүдые ба Советүүдэй гүйсэдхэгэ комитетүүдые уялгална.

Сельскэ бюджетүүд тухай хэдэн ажагалтанууд. Манай республика дотор 41 мянга гаран сельскэ Советүүд бии. Сельскэ Советүүдэй бюджетүүдэй хэмжээ 1949 ондо 2 миллиард 740 миллион түхэрн хүрээб. 80 мянга гаран эхин хургуулинууд, 28,5 мянган ушалгын байшанууд, 13 мянган хүдөөгэй клубууд, 8 мянга шахуу хүдөөгэй библиотекнүүд ба социальн-культурна бүшэ олон эмхи зургаанууд сельскэ бюджетээр финансировалагдада байна. Хүдөөгэй ард зоний культурна эрилтэнүүдые хангаха хэрэгтэ хүдөөгэй бюджетүүдэй эхэ удхашанартай байһань энээн дээрнээ харагдана.

Гэхэтэй хамта, сельскэ Советүүдэй бюджетүүд зарим областнуудта хангалтагүйгөөр дүүргэдэ. Зарим районно гүйсэдхэгэ комитетүүд сельскэ Советүүдтэ хүсэд туһаламжа үзүүлнэгүй, харин зарим ушарнуудта сельскэ Советүүдэй бюджетнэ эрхэнүүдые эблэхэ ябадал гаргана.

Сельскэ бюджетүүдтэ анхарала эхээр хандуулаха, сельскэ бюджетүүдые сар соонь зохолгые ба зүбөөр гүйсэдхэхые хангаха, сельскэ Советүүдтэ бэлдхэл ба тоосоо табилгыг найжаруулаха, эдэ бүхэ хүдэлмэридэ Советүүдтэ дутуудуудые, Советүүдтэ бюджетнэ ба бэшэ Саг үргэлжын комиссинуудые бүрэнөөр хабаадуулаха шухала.

хамта, гүрэнэй мүнэ зөөрине ашаггүйгөөр ба хуули бусаар гаргашалха баримтанууд үсөөн бэшэ бии. Нёдоно жэлдэ финансуудай Министрствын хиналта-шалгалтын аппарат болбол гүрэнэй мүнэ зөөрине гаргашалхын хойнохо хиналтын дутамаг байһан дээрнээ гол түлэб гараһан хэдэ хэдэн хуули буса ба хэрэггүй гаргашануудые республикын бюджетнэ эмхи зургаануудта ба ажыхын организацинуудта тодоруулаһан байгаа.

РСФСР-эй хэдэ хэдэн Министрствонүүдтэ дотоодын финансова хиналта хангалтагүйгөөр бэсүүдэгдэнэ, финансова журам эблэһэн ябадал сар соогоо элрхэйлэгдэнгүй. Жэшээлхэдэ, нотагай түлишын промышленностин Министрство 1949 оной турша соо өөртөө мэдэлтэй эмхи зургаануудтай ба предпритнуудай өрйодоо 77 процентые шалганан, зарим организацинуудтаа 3 жэлнээ үлүү сагта шалгалта хэргүй байха юм. РСФСР-эй совхозуудай Министрство нүүдэй 2 жэл соо мэдэлдээ байһан 82 организацинуудые шалгагүй.

РСФСР-эй финансуудай Министрствын ба нотагай финансова органуудай хиналта-шалгалтын хүдэлмэридэ үшөөл дутагдалнууд бии гэжэ мэдэрхэ хэрэгтэй. РСФСР-эй финансуудай Министрство болбол заримандаа Министрствонүүдтэ ба зургаануудта шухала эрилтэ табигдаггүй, бюджетдэй урда уялануудта ямараар дүүргэжэ байһынь, финансова журамые сахиха байһынь дутагдалтайгаар шалгажа байгаа. Финансуудай Министрство болбол эдэ дутагдалнуудта усадхын тула, финансова органуудай хиналтын шанар ба нүлөө дээшлүүдхын тула хэмжээнүүдые абажа байна.

РСФСР-эй Министрствонүүд ба

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрстводэ

СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрство июлин 4-дэ США-гэй Посольствоһоо нимэ удхатай ното абаа гэбэл:

«Америкын Холбоото Штадуудай Посол хадаа Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрэе өөрынгөө хүндэлэлгыг гэршэлэн мэдүүлнэ ба заабаринуудтай зохилдуулан, Америкын Холбоото Штадуудай Президент хадаа хойто корейскэ эзэмдэгшэдэй халдан оролгые сохихо ба Корейдэ эб найрамдалые хүргээн тогтоохын тула Корейскэ Республикыи туһаламжа үгэхэ тухай Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Аюулгүйн Советдэй гуйлтые дамжжэ, корейскэ эрьбене далай-баа блокадада оруулаха тухай захиралтые үгөө гэжэ Министрэтэ мэдүүлжэ золтой байна».

Июнин 6-да СССР-эй МИД США-тэй Посольстводо нимэ удхатай нотые абуулаа гэбэл:

«Советскэ Социалистическэ Республикануудай Союзай Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрство хадаа Посольствын энэ оной июлин 4-нэй нотые абаһана батална ба Советскэ Правительствын даалгабарлар ингэжэ мэдүүлжэ золтой байна».

Америкын Холбоото Штадуудай Президент хадаа корейскэ асуудал тушаа Аюулгүйн Советдэй

Советүүдэй гүйсэдхэхэ комитетүүд бултадаа дотоодын финансова хиналтын хүдэлмэриие элбхитэй болгожо, гүрэнэй мүнэ зөөрин нарин шангаар алмахан түлөө тэмсэлээ бүри шангаар ябуулаһан шухала.

Нүхэд депутатууд! Танай үзэмжэдэ ба баталамжада табигдһан РСФСР-эй гүрэнэй бюджет болбол республикын 1950 оной ардай ажатын түсэбне амжалтатайгаар дүүргэхэдэ шухала удхашанартай. Бюджетдэй амжалтатай дүүргэлөө болбол РСФСР-эй ажыхын дам саашаа хүгжэн дэбжээдэнэ, культурн халбаран бадархадань ба ажалшадай тэнгилэн байдалай бүри дээшлэхэдэ туһалха байна.

Советскэ орон дотор—илаһан социализмын агууехэ орон дотор—гүрэнэй бюджет болбол ардай интересүүдтэ хүсэд дүүрэнээр тааралдада ба материальна үйлдэриннэ сар үргэлжэдөө ургаха ба советскэ хүнүүдэй ажабайдалай хэмжээе шууд дээшлүүлжэ хэрэгтэ зориулагдана. Манай республикын ажалшад РСФСР-эй 1950 оной гүрэнэй бюджетные угал ханамжатайгаар угтахадань ажаг нөхжөгүй.

Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын арадууд болбол бүхэ Советскэ Союзай ахадүү арадуудтай хамтада дайнай хойго тэхин Сталинска табанжэлэй түсэбэй дүүргэлтые амжалтатайгаар түгсэхэ, манай агууехэ Эхэ оройн ашаг тулаа шэн зоритойгоор ажаллажа байна.

Советскэ арад болбол маннэе коммунизмын бадаралта тэнгэ хүтэлжэ ябаа манай агууехэ вожь ба багша нүхэр Сталинай гениальна заабарине дахажа, коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро урагшаа амжалтатайгаар зорико ябана! (Нарьбөө, үни удаан үргэлжлэн альгаташалганууд).

резюлюцияда түшгэлэн, корейскэ эрьбене далай-баа блокадада оруулаха тухай захиралтые үгэһэн байна гэжэ дурсагдаһан ното соо Посольство мэдээсэлэ.

Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Генеральна Секретарь гн Трюеве Ленин хандалгада июнин 29-дэ үгэһэн харюу соогоо, Советскэ Правительстводо хадаа ООН-эй Уставые эблэжэ корейскэ асуудалаар Аюулгүйн Советдэй абаһан тус резолюция хуулига хүсэргүй ба тимнэээ Корей тушаа ямар нэгэн хэмжээ-ябуулгануудые үнэрэгэхэ ба тэрэ тоодо Корей далай-баа блокадада оруулахын хуулига эшэ үндэһэннэ болжо шадхагүй байна гэжэ мэдүүлбэ.

Корейе блокадалга хадаа агрессивн шэнэ акт болоно. Энэ блокада хадаа Корейдэхи Холбоото Штадуудай бүхэ зэбсэгтэ интервенци шэнгээр Нэгэдэмэл Нацануудай принципүүдтэй тимээр таарашагүй байна.

Дээрэ дурсагдаһан зүйлэй үндэһөөр, Советскэ Правительстводо хадаа энэ актын бүхэ хойшололонуудтай түлөө ба дурсагдаһан блокады бэсүлүлгэтэй дашарамдуулан, Советскэ Союзай интересүүдтэ ушаруулагдаха бүхэ гарза хохидолой түлөө Америкын Холбоото Штадуудай Правительстводо харюусаха юм гэжэ тоолохо байна».

ТАСС-эй мэдээсэл

Англи болбол корейскэ асуудалые эбэй ёһоор шиндхэхэ тухай өөрынгөө посолоор дамжуулан Советскэ правительстводо хандаад, Англи хадаа Советскэ Правительствона харюу хүлэжэ байна гэжэ Лондондо болон пресс-конференци дээрэ Англин гадаадын хэрэгүүдэй Министрствын түлөөлэгшэ июлин 5-да мэдүүлһэн байна.

Үбнэ хурялгыг түргэнөөр үнгэргэхэд

Үбнэ хурялгын ба силос даргалгын хүдэлмэрийн үндэс болгон болзор соо эрхм шартайгаар үнгэрэхин тула үбнэ хурялгын тусзб зохбогдож, колхозой хамтын суглаан дээр баталагдаа нэ.

Энэний урда жэлүүдтэ үбнэ тэжээл багаар хуряагдажа, малнай тэжээлээр дутамаг үбэлжэдэг байгаа. Мүнөө жэлэй үбнэ хурялгыг хэзээ хэзээнэйхнээ эмхитэйгээр үнгэргэж, элбэг ехэ үбнэ тэжээл бэлдэхэ зорилготойбди. 1542 гектар сабшалангай талмай хүдэлмэрин 30 үдэр соо хуряагдаха байна. Үбнэ хурялгын хүдэлмэринүүдтэ малажалай, тарянажалай, МТС-эй тракторна бригаданууд хабаадалсаха юм. Тэдэ бригадануудта сабшалангай газарнууд ба үбнэ абаха даалгаваринууд үгтөө. Жэшээлхэд, хүнэй товара фермын хүдэлмэрингээ 190 гектар, хониной товара ферм—140, огородно бригада—80, мориной товара ферм—70 гектар сабшалангай ургасе хуряаха юм. Эдэ бригадануудта сенокосилканууд, үбнэ хурялгын ээр эмсэгүүд тушаагдажа үгтэнхэй.

Гадна, байгша ондо манай колхоз уналагдага «Алгашын адаг», «Алгаша» гэжэ найн сабшалангуудаа хоёр удаа сабшаха байна. Тиммэнэ эдэ участогууде эгээн түргүн хуряаха байнабди. Тэндэ нэ гектар бүриһөө сабшаха бүрдэ 40 центнер үбнэ хуряагдахаар хараалдана. Юуб гэхэд, колхозоймнай луговод Степан Кузьмин болбол алдарт луговодууд Герасимовай ба тэрэнэй хурагша нүхэр Батышевэй заабарин ёһоор эртэ хабарһаа эхилжэ сабшалангаа харууналһан, үтэгжүүлһэн, уналһан байна гэшэ.

Мүн 5 яма силос дарахабди. Урда жэлүүдэхид орходоо ондоогоор, хураггүй найнаар, силосэй нүхэнүүдтэ хананууде хэжэ энэ жэлдэ силос дараха байнабди.

Үбнэ хурялгын хүдэлмэринүүд мүнөө нилээдгүй механизиллагдаха. 9 морин сенокосилкануудһаа гадна, договорой ёһоор 1000 гектар сабшалангемнай Суулгын МТС тракторна сенокосилкаар сабшажа үгэхэ юм. Тэршэлэн, олон гар хажууршад хүдэлмэрилхэ. Үбнэ хурялгын хүдэлмэридэ хамта 110 хүн хабаадалсаха юм. Үбнэ хурялгын түрүүшүүд урмашуулха хэмжээнүүд хараалагдаа. Үйлдбэрин бүтэсые ба хүдэлмэрин шанарые дээшлүүлгшэдтэ үдэрһин хүдэлмэрин ажалта үдэр хоёр дахин ехээр түлэгдэхэ байна.

Тэжээлэй бата бэхи база байгуулгын хүдэлмэридэ манай парт-организаци ехээн үүргэ эзэлхэ юм. Үбнэ хурялга дээрэ агит-пункт эмхидхэгдэхэ, тэндэ газетэ, журналнуудһаа гадна, шатар, даам, библиотекэ бин болгодохо.

Үбнэ хурялга дээрэ манай парт-организациин 6 коммунистууд агитаторнуудаар хүдэлмэрилхэ. Мүн үбнэ тэжээл бэлдэхэ хариуцалгатай участогуудта хүдэлмэрилхөөр коммунистууд ба комсомолцууд хубаарилан табигдаа. Тарянажалай хоёр бригадануудта партийно-комсомольско группанууд эмхидхэгдэхэ юм. Үбнэ хурялгын хүдэлмэрин түрүүшүн үдэрһөө үргэн далайсаггаар ба үндэр темпгүйгээр ябуулжа, ерэхэ үбэлжэлгын үлд адуу малдаа бардам хүрэхэ үбнэ тэжээл бэлдэхэ зорилготойбди.

С. Хандажапов, Мухаршбэрэй аймагай Суулгын сомоной Молоотовой нэрэмжэтэ колхозой парт-организациин секретарь.

Москва городой Первомайска рай-промгест үдэрэй гэрэлтэй лампанууде олоор гаргадаг болоо. Жэлэй турша дотор тус завод продукция гаргалгые 10 дахин ехадхэбди.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: шалгаша В. К. Федорова лампанууде шалгажа байна. ТАСС-эй фотохронико.

Болгарин ажалшад Кореядэ американска агресиие зогсоохо эрилтэ табина

СОФИЯ, июлин 5. (ТАСС). «Манай орой ажалшад США-гэй сэрэгэй гэмтэ агресиие буруушаана ба корейскэ арадай сүлөөлэлгын агуухэ тэмсэлье халуунаар амаршална» гэһэн гаршатайгаар «Работническо дело» газетэ хадаа Болгарин олон тоот предпринянууд дээрэ боложо байгаа буруушаалай митингүүд тухай мэдээсэлье толилно.

Георгий Димитровэй нэрэмжэтэ Софийскэ паровозо-бүтээлгын завод дээрэ үсэгэлдэр буруушаалай ехэ митинг болоо.

Димитров городой руднигууд ба заводууд дээрэ буруушаалай митингүүд тэршэлэн болобо. Олон мянгад эрэгтэй эмэгтэй хүдэлмэришэд эрхэ сүлөөгэй түлөө корейскэ арадай тэмсэлье аха дүүгэй ёһоор найшаан амаршалба.

ПОЛЬШЫН АЖАЛШАД КОРЕЯДЭХИ АМЕРИКАНСКА АГРЕССИЕ БУРУУШААНА

ВАРШАВА, июлин 5. (ТАСС). Польско хэблэлэй агентствын мэдээсэһэнэй ёһоор, бүхэ Польшодо олон тоот митингүүд ба суглаанууд боложо байна. Тэдээн дээрэ тус орой ажалшад Кореядэхи империалистическэ агресиие буруушаана.

Митингүүдэй абаан резолюцинууд соо американска империализмын марionеткэнүүд — Ли Сын Манай бүлгэе бузарлана, Кореядэхи американска сэрэгүүдэ гаргаха эрилтэ табина, Аюулгүйн Соведэй хуулта бэшэ шийдхэбэринүүдэе буруушаана.

Эдэ митингүүд дээрэ хүдэлмэришэд ба албахаагшад арадай ажахын түсэбье болзорһоон урид дүүргэхэ тушаа үйлдбэрини уялганууде абана.

БАРУУН ГЕРМАНИИН АГААРАЙ-СЭРЭГЭЙ ХҮСЭНҮҮДЭЕ ХЭРГЭЭН БАЙГУУЛХА ТУХАЙ

ПРАГА, июлин 6. (ТАСС). Берлинһе Телепресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, немецкэ агаарай-сэрэгэй хүсэнууде хэргээн байгуулха тухай хэлсээнүүд Баруун Германидахи верховно союзническа комиссин ба транспортын, ажахын болон финансуудай баруун германска министрствонүүдэй түлөөлэгшэдэй хоорондоо эрэхэ неделидэ эхилхэ байна.

Баруун Германи хадаа «хэрэгтэй сатга» өөрингөө агаарай-сэрэгэй хүсэнуудтэй байха юм гэһэн американска нэгэ экспертн мэдүүлгэе баруун-германска хэблэл толилно. Энэиндэ түрүүшүн алхамын агаарай граждаска флуде байгуулга болохо юм гэжэ американска эксперт мэдүүлбэ.

Агаарай хүсэнууде бин болголонь тон ехэ гаргалганууде эринэ гэжэ американска түлөөлэгшэ тэмдэглэбэ. Гэбэшы американецууд «энэ хэрэгтэ туналам-жын гарые харбайхаар бэлэн» гэжэ мэдүүлбэ. Түрүүшүн элжээндэ боннско правительство Баруун Германидахи аэродромууде өөрингөө мэдэлдэ абаха байна.

Кореядэхи событинууд

Кореядэхи байдал тухай „Нью-Йорк Пост“ газетэ бэшэнэ

НЬЮ-ЙОРК, июлин 6. (ТАСС). «Нью-Йорк Пост» газетэ хадаа Кореядэхи байдал тухай шуухал мэдээсэлнүүдэ үгһэн корреспондент Гарольд Исааксын статьяе толилно.

«Түүшын хунгалтанууд хадаа, — гэжэ газетэ бэшэнэ.— Урда Кореян мүнөөнэй правительство арадай дэмжэлгэе абанагүй гэжэ харуулаа. Ли Сын Манай ёһоо журам эсэслэн буруушаагдаа. Урда Кореядэхи партизанска хүдэлөөнине бүхэ хүн зон эдэбхитэйгээр

дэмжэнэ гэжэ газетэ аана. Таһа татагдалан ороноо нэгэ дүүлгэ гэжэ бүхэ корейцууд угт ехээр оролдодо, тинэ тэрэ нэгэдэлгэ гансахан хойто зүгһөө эрхэ юм гэжэ корейцууд эгитгэн найдаа гэжэ газетэ тэмдэглэнэ. Урда Кореян хүн зон хадаа США-гэй зэбсэгтэ интервенцие мүн Ли Сын Манай бүлэгтэ тулалха тухай Аюулгүйн Соведэй гшүүдэй хуулта бэшэ шийдхэбэрин дайсан харшаар угтаа гэжэ газетэ элээр мэдэрнэ.

Кореядэхи дайнай ябуулганууд

НЬЮ-ЙОРК, июлин 6. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентствын корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Сувонско фронтоно абтаан мэдлорүүлэн гаргаа гэбэл: тус лини хадаа баруун эрье дээрэ Сеулһаа 40 милдэ Пхентэк (Хэйтану) городой дүтэ шадар эхилээд, саашаа зүүн тээшэ 50 милдэ Ымсон (Индзю) ба Чунджу (Шюсю) тээшэ ошоно. Эдэ хоёр пунктууд 37-дохи параллельһе урдуур байна.

Ассошиэйтед Пресс агентствын корреспондент имэрхүү мэдээсэлье дамжуулһан болобошые, американецуудай гэгдэлнүүд «дунда зэргын» байна гэжэ баталба.

ЛОНДОН, июлин 6. (ТАСС). Кореядэхи генерал Макартурай полево штабай дэргэдэй Рейтер агентствын корреспондентын дамжуулһан ёһоор хойто корейскэ сэрэгүүд 37-дохи параллельһе уршаа Кореян урда эрье

рээрхи замай гурбанай нэгэ хубине ябажа гарда. Макартурай полево штаб мүнөөдэр фронтын имэе линие тодорүүлэн гаргаа гэбэл: тус лини хадаа баруун эрье дээрэ Сеулһаа 40 милдэ Пхентэк (Хэйтану) городой дүтэ шадар эхилээд, саашаа зүүн тээшэ 50 милдэ Ымсон (Индзю) ба Чунджу (Шюсю) тээшэ ошоно. Эдэ хоёр пунктууд 37-дохи параллельһе урдуур байна. Улаа тэнь фронтын лини хадаа 37-дохи параллелие хундэлэн гаржа, хойшоо Чунджуһаа (Шюсю)—зүүн хойшоо 20 милдэ байдаг Чечонһоо (Тейсен) хойно 3 милдэ байдаг пункт хүрэтэр ошоно. Улаа тэнь фронтын лини уршаа хотиржо 37 ба 36-дахи параллельһе хоорондоо тэрдунда байдаг Иондок портын дэргэдэ зүүн эрьдэ ошожо тулана.

Кореядэхи американска агресиие яажэ бэлдхэгдэбэ

НЬЮ-ЙОРК, июлин 6. (ТАСС). США-гэй конгрессэй түлөөлэгшэдэй палатын гададын хэрэгүүдэе эрхилгэн комисси хадаа Кореядэхи американска агресиин урда тээ бэлдхэлые ехээр хэһэн тухай элидхэл бэлдэхэбэ. Үнгэрһэн жэлэй июль харда Урда Кореяе американска эзэмдэлгын сэрэгүүдэй орхижо гарахла, Холбоото Штадууд 110 миллион долларой буу зэбсэгүүдэе лисмановска бүлэгтэ үгһэн байна гэжэ элидхэл соонь хэллэгдэнэ.

Юнайтед Пресс агентствын вашигтооско корреспондентын мэдээсэһэнэй ёһоор, Ли Сын Манай бүлэгтэ 100 мянга гаран винтовкунууд ба буудалһан бусад зэбсэгүүд, танк буудаха «Базука» гэжэ 2 мянган гаран буунууд, мүн тэрэнэй 40 мянган номонууд,

ашаанай ба бусад 4900 гаран машинанууд, танк буудаха 37 ба 57 миллиметрын буунууд, 105 миллиметрын гаубицанууд, 60 ба 80 миллиметрын миномедууд болон тэдэнэй 700 мянган миннүүд, японско 40 мянган винтовкунууд ба боеприпасууд үгһэн байна гэжэ элидхэл соонь хэллэгдэнэ. Тэрэинһе гадна Холбоото Штадууд 79 суднонууде, тэрэ тоодо миннэ тральцигууд, десантна ба харуулай суднонууде үгһэн байна. Үнгэрһэн жэлэй июль харда Ли Сын Манай бүлэгтэ Холбоото Штадуудай үгһэн сэрэгэй материалууд 50 мянган хүнтэй армие зэбсэглэжэ болохо байгаа. Гэбэшы «урда корейскэ сэрэгүүд тон түргэнөөр сухарихадаа, олон тооной буу зэбсэгые орхиһон байна» гэжэ корреспондент харамсалтайгаар тэмдэглэнэ.

Голландида Стокгольмско уриада гар табина

ГААГА, июлин 6. (ТАСС). Голландин Амстердам, Гаага, Роттердам, Гаарлема ба бусад городуудта Стокгольмско уриада гар табига байна. Уриада гар табилга хадаа Кореядэхи амери-

канска агресиидэ эсэргүүт буруушаалай туг доро ябуулагдана. Июлин 5 хүрэтэр Голландида 170.000 хүн Стокгольмско уриада гар табига.

Швейцарида 100.000 хүн Стокгольмско уриада гар табига

ЖЕНЕВА, июлин 6. (ТАСС). Мүнөө хүрэтэр Швейцарида 100.000 хүн Стокгольмско уриада гар табига гэжэ «Буа Увриер» газетэ тэмдэглэнэ.

гар табига гэжэ «Буа Увриер» газетэ тэмдэглэнэ.

Эб найрамдалай түлөө хүдэлөөн Исландида дэлгэрнэ

Гаяхан Рейкьявике эб найрамдал хамгаалха конференци болоо, тэрээн дээрэ Исландин профсоюзнуудай, эхэнэрүүдэй ба залуушуулай органицинуудай түлөөлөгшэд, культура ба искусствын ажал-ябуулагшад сугларба. Бүхэ дэлхэйн арадууд шэчэ даие зогсоон болжоулжа шалаха юм гэжэ конференци өөрингөө резолюци соо этгэн найдана. Тус конференци хадаа эб найрамдалай тала баригшадай Саг үргэлжын коми-

тетэй Стокгольмско уриада гар табига кампание үргэнөөр ябуула урталтайгаар исландска арада хандаба. Тингеллиредэ болоһон социалистуудай митингдэ хабаадагшад, исландска багшанарай федерацин 11-дхи конгресс ба тус орой олонитын бусад олон органицинууд эб найрамдалай тала баригшадай Саг үргэлжын комитетэй Стокгольмско уриае дэмжэхэ гэжэ мэдүүлбэ.

Индиэ советскэ кинофильмүүдэ харуулха ябадалда наад хэнэ

БОМБЕЙ, июлин 6. (ТАСС). Бомбейскэ цензура хадаа советскэ фильмүүдэ харуулха ябадалда наад хэхэ зуураа, американска болон англиска филь-

мүүдэ, тэрэ тоодо СССР-тэ дайсан харша фильмүүдэ Индиэ тараан дэлгэрүүлнэ гэжэ индиэскэ хэблэлэй мэдээсэлнүүд батална.

Колорадска сохотой тэмсэхэ тушаа чехословацка правительствын хэмжээ-ябуулганууд

ПРАГА, июлин 6. (ТАСС). Чехословацка телеграфна агентствын дамжуулһанай ёһоор Чехословакин правительствын заседан дээрэ газартарялангай министр Дюрин хадаа колорадска сохотой тэмсэхэ тушаа абтаан хэмжээ-ябуулганууд тухай элидхэл хэбэ. Чехословацка правительство болбол колорадска сохо-

той болон хүдөө ажахын культурануудай бусад дайсадтай хамтада тэмсэхэ тухай хэлсэе Германска демократическа республикагай баталха гэжэ шийдэбэ.

Харюусалгатай редактор Д. Д. ЛУБАНОВ.

Тобшо сигналнууд

Хорин аймагһаа хүүгэдэй яслин байшан бариха захалһаар гурбан жэлһе үлүү болоо. Тээд 75 мянган түхэриг гаргашалагдабашы, мүнөө болотор тус барилга дүүрэгүүд юм.

Яслин байшангые барюулжа байшан аймпрокомбиндайд директор нүхэр Сороковиков «үшөөл мүнэг үгэгтэ, тинхэдэтайл ясли барилга дүүрэхэ» гэжэ элүүрйе хамгаалха таһагай даагша нүхэр Каззаевай урда алыгаа дэлгээн хэлэдэг юм.

Б. Хоринский.

Сэлэнгын аймагай Үбэр-Зөөхэйн сомоной Кагановичын нэрэмжэтэ колхозой дэргэдэхэ медпунктын байшанда ехээн заһабарилга хэрэгтэй болонхой. Муу хушалгатай дээрһэнэ бороогой ороходо тологонь нэбтэ дунаална. Тэрэ байшангыне крыльцогүй юм.

Сомоной Совет ба колхозой правлени медпунктаа заһабарилуулхые оролдонхой.

В. Бадашкеев.

Кяхта городто физкультурина ба спортнива элдэб хэмжээ-ябуулганууд үннэй мартагдашанхай. Аймагай физкультура ба спортн комитет спортнива мурьсуудые, нааданууде эмхидхэнгүй.

Мүн волейбольно сеткэ, футбол камера, покрыва болон бусад хэрэгсэлнүүдэ олохонь бэрхэтэй.

А. Мангатаханов.

Туранска сомоной (Түнхэн) уналһын байшан үннэй хаалгатай байдаг. Тиммэнэ тэндэ ямаршы нийтэ-политическэ хүдэлмэри ябуулагданагүй.

Мүн энди ажалшадые аймкинофикациян таһаг кино харуулгаар тон муугаар хангана.

С. Андыков.

Лаборатори эмхидхэгдэбэ

Бичурин аймагай Дээржинскиин нэрэмжэтэ колхозой эбэртэ бодо малай племенной фермэ дээрэ нүнэй лаборатори бин болгодобо. Тус лабораторидо үчээн бүхэнэй нүнэй тонолигые шалгажа үзэдэг болоо.

А. Шулунов.

Шэнэ сенокосилкануудые хүлээгээд хуухадань...

Байгша ондо Эгэтын МТС харьяата колхозуудайнгаа урда ехэ ба харюусалгатай уялга абанхай. Үбнэ хурялгын үдэ тус МТС тракторна паркында хүсөөр 7000 гектар сабшалан сабшаха, 5000 гектар сабшалан хурхаха ба 1100 тонно силос дараха түсэбтэй юм. Тиммэнэ МТС-эй дүүргэе энэ хүдэлмэрин хараадаа абалсажа, үбнэ хурялгынгаа хүдэлмэрин тусзбүүдэе колхозуудай зохёонинин лабтай.

Тээд, МТС-эй хүтэлбэрилгшэд абанан энэ харюусалгата уялгага дүүргэхын түлөө оролдонгой, харин хэзээшэе абтахан мэдэлгэгүй тракторна шэнэ сенокосилканууде хүлээгээд лэ хуужа байна. МТС-эй ахалагша механик (мүнөө директорые орлогшо) нүхэр Жалсанов «үбнэ хурялгын эхилтэр сенокосилкануудай эрэггүй наань, бидэ гэмтэй бэшэбди» гэжэ хэнгэргүйгөөр хөөрөжэ хуудаг.

Гэхэтэй хамта, тус МТС тракторна 5 сенокосилкануудтай юм. Тээд, эдэнэ мүнөө хүрэтэрөө заһабарилгад дүүргэдэггүй, тэдэние жоолоодоо машинистнууд хургадаггүйһөө байтагай томилогдоошөгүй байһаар. Мүн тэршэлэн, үбнэ хурялга дээрэ хүдэлмэришэд тракторнууд бэлдхэгдэггүй, үбнэ сабшалгын агрегатууд бүридхэгдөггүй байна.

Тинхэдэ, МТС-эй ахалагша агроном нүхэр Шубина үбнэ сабшалгын хүдэлмэринэ эмхидхэхэ талаар юушые хэнгүй. Үбнэ хурялгаар колхозуудта МТС-эйнгээ хэдэ хэмжээнэй, ямар хүдэлмэри дүүргэхэ договортой байһанин нүхэр Шубина найн мэдэжэ байбашы, тэрэнэй яажэ дүүргэдхэ байһангэ ханагаа зааханшые зободогүй байха юм. Үнгэрхэдөө ахалагшын агроном болбол үбнэ хурялгын ямаршы түсэб ба графикгүй хуудаг.

Б. Намжилов.

Мүн 5 яма силос дарахабди. Урда жэлүүдэхид орходоо ондоогоор, хураггүй найнаар, силосэй нүхэнүүдтэ хананууде хэжэ энэ жэлдэ силос дараха байнабди.

Задагай зайдан байдалтай

Мүнөө жэлдэ «Красный партизан» колхоз (Хори) үбнэ хурялгада бэлдхэлые тэсэшгүүгөөр унжагайруулжа байна. Эндэхи сабшалангай зарим участогуудай ногоон эдээшэжэ, түбэрлэн хуряагдахаар болоо. Гэбэшы, тус колхозой тарянажалай бригаданууд задагай зайдан байдалтай. Хэтэрхэдэ, тэндэ үбнэ хурялгын хүдэлмэрин түсэбшые зохбогдоодуй. Мүн сенокосилканууд, морин тармуурнууд ба гар хэрэгсэлнүүдын заһабарилгад адуу байха юм.

Н. Бадмаев.

СЭНГЭ ЛУГОВОД

Үбдэг тулама үдхэн ногоон соогуур тэргын мүнүүд зурьлдаа үлэнэ. Сабшалан хаяхан уналагдалан хэбэртэй, ногооной оёорһоо шингэй үнэр анхилна.

Харыт, энэ ногоо, тэргын булсаал!—гэжэ колхозой түрүүлэгшэ Гомбоев баяртайгаар хэлээд ногооной шэмхэг үзүүр зулган ябаһан мориё угзараад абана.

Тээд, энэхэн хойно, Хурьгадай гүүртын саана ябахалаа ногоон үшөөл бираагүй гэсэжэ ябаа гэшэ хаалда? Үнэхөөрөө сабшахаар болооол, — гэжэ нүүгөө хуниин ехэ гайхангаар дуугарна.

— Хүү! Др-рр, канава, канава уруу... Юун гэхэн үнээгэй юм! Др-рр! Тэ-ты...

Февраль. Үрэй солбон хаяхан гаржа үглөөнэй шэмэрүүн жабар буужа ерэб. Хурьгад горхойной эрвээр амитайшые юумэн үгы хэбэртэй.

Тээ тэрэ юун хүдэлчэ гэшэбэ? Хүн лэ даа! харанагүт? Томо гэгшын лом баринхай хүнэй шэхэ хамар шэмхэмэ жабар соо дэлгээд тайлажаринхай, мүйһнэ хинжэ байхыень харана гүт? Ломын

бууса бүхэндөө саанаһаа даамгайгаар ханхинан, хүхэ мүйһные томо томоор дальбалан сасаргажа байна. Хэн гэшэ хаб?

— Энэ колхозой луговод Намсараев гэжэ тухайналба...

Ингэжэ анда ябаһан хоёр хүн хөөрэлдэбэ.

Хурьгадай гүүртгээ урагшаа элгэ хүхэ ногоон далай халуунаа. Үргэн гүнээггөөр малтагдана канавай хажууда түрингөө дээрэ шуужаринхай Сэнгэ үбгэн томо томо дэгнүүлнүүдэе шэдэлэн, канавая заһажа, сүлөөгүй хүдэлмэринлэ. Аймагай хүдөө ажахын таһагай түлөөлөгшэ ба Гомбоев хоёр луговод үбгэндэ ойротон ошобол. Тээд, үбгэжөөл ажалдаа тон ехээр обтоһон тула, тэдэние обөөрнөгүй.

— Сайн! Дашын баабай, — гэжэ түрүүлэгшын тэргэнэ хүрэн буужа зуураа мэндэшлэхэднэ, уга тоёо нахалтай үбгэн луговод эрьһэн хаража мэндэшлээд, энэбхиллэн байна.

— Угы, Дашын баабай мүнөө хүрэтэрөө нахалтата байнаг, залуу бодохо дурагүй гэшэ гүт? Танаа аймагай найрта бүхэ болгон эльгээхэе байгаалби, — гэжэ, түрүү-